

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
Zdravotně sociální fakulta

Názor široké veřejnosti na výchovu dětí homosexuálními páry

Bakalářská práce

Mgr. Veronika Benešová, Ph.D

2011

Veronika Cipínová

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá tématem názoru široké veřejnosti na výchovu dětí homosexuálními páry. Téma jsem zvolila kvůli jeho zajímavosti a aktuálnosti. Hlavním cílem této práce bylo zjistit názor široké veřejnosti na výchovu dětí homosexuálními páry a dílčí cíl práce směřoval ke zjištění, které pohlaví je k dané problematice tolerantnější.

Teoretická část práce je zaměřena na charakterizaci základních pojmů týkajících se homosexuality a homosexuálního soužití. Nemalá část je věnovaná zákonu č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství, kde se zaměřuji na práva a povinnosti partnerů, vyživovací povinnost a rodičovskou zodpovědnost homosexuálního páru vůči dítěti. Dále se tato část věnuje rodině, homoparentální rodině a výchově dětí v homoparentálních rodinách, kde zmiňuji důvody pro a proti výchově dětí v těchto rodinách. V neposlední řadě se také zabývám možnostmi homosexuálů, jak se stát rodičem.

Praktická část obsahuje výzkum, který byl prováděn dotazníkovým šetřením v řadách široké veřejnosti. Dotazovala jsem se respondentů na znalost zákona č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství. Zjišťovala jsem, zda respondenti vědí o tomto zákoně, zda souhlasí s výchovou dětí v homoparentálních rodinách, a jestli si dokáží představit to, že v takové rodině vyrůstají. Zajímalo mě také názor respondentů na asistovanou reprodukci u lesbických žen a jejich postoj vztahující se k výchově dětí homosexuálními páry.

V otázkách výchovy dětí homosexuálním párem většina respondentů souhlasí.

Abstract

The thesis deals with the opinion of the general public on children upbringing by homosexual couples. I chose the topic as it is interesting and up-to-date. The main goal of the thesis was to find out the opinion of the general public on children upbringing by homosexual couples and a partial aim focused on finding out which gender is more tolerant to these problems.

The theoretical part of the thesis is aimed at characterizing the basic terms related to homosexuality and homosexual cohabitation. A substantial part is dedicated to Act No. 115/2006 Col. on registered partnership, where I focus on the rights and obligations of partners, maintenance obligation and parental responsibility of the pair for a child. This part also deals with family, homoparental family and children upbringing in homoparental families, where I mention the reasons for and against children upbringing in such families. Last but not least I deal with the possibilities of homosexuals to become parents.

The practical part includes a research, which was performed by means of questionnaires distributed to the general public. I asked the respondents about their awareness of Act No. 115/2006 Col. on registered partnership. I tried to find out whether the respondents were aware of the act, whether they agreed with children upbringing in homoparental families and if they could imagine growing up in such a family. I was also interested in respondents' opinion on assisted reproduction in lesbian women and their approach to children upbringing by homosexual couples.

Most of the respondents agree in the questions related to children upbringing by homosexual couples.

Prohlašuji, že jsem svou bakalářskou práci na téma *Názor široké veřejnosti na výchovu dětí homosexuálními páry* vypracovala samostatně a použila jen pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47 b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Zdravotně sociální fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce.

Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích .....

.....
Veronika Cipínová

Děkuji své vedoucí práce Mgr. Veronice Benešové, Ph.D za odborné a vstřícné vedení mé bakalářské práce a za poskytnutí cenných rad a za její profesionální přístup.

Také toto poděkování patří mé rodině a blízkým za jimi věnovanou podporu a trpělivost.

Obsah

Úvod	7
1. Současný stav	8
1.1 Základní pojmy	8
1.2 Homosexualita	11
1.2.1 Příčiny homosexuality	12
1.2.2 Coming out.....	12
1.2.3 Homofobie a heteronormativita	14
1.3 Homosexualita a legislativa.....	15
1.4 Rodina	18
1.4.1 Současná rodina.....	19
1.4.2 Rodina a legislativa	19
1.5 Homosexuální rodina	20
1.5.1 Homosexuální pár a výchova dítěte.....	21
1.5.2 Homosexuální dvojice a možnosti biologického rodičovství	23
1.5.3 Homosexuální pár a možnosti náhradní rodinné péče	24
2. Cíl práce a hypotézy	27
2.1 Cíl práce	27
2.2 Hypotézy	27
3. Metodika	28
3.1 Použité metody a techniky	28
3.2 Charakteristika výzkumného souboru.....	28
3.3 Vlastní realizace výzkumu	28
4. Výsledky výzkumu	30
5. Diskuse	45
6. Závěr	53
7. Seznam použitých zdrojů.....	54
8. Klíčová slova.....	59
9. Seznam příloh.....	60

Úvod

Bakalářská práce se zabývá tématem názoru široké veřejnosti na výchovu dětí homosexuálními páry.

Toto téma jsem zvolila kvůli jeho zajímavosti a aktuálnosti. Zajímalo mě, zda respondenti souhlasí s výchovou dětí homosexuálními páry, a zda si ji umí představit v reálném životě.

Velkým převratem v této oblasti bylo přijetí zákona o registrovaném partnerství. Schvalování tohoto zákona provázela řada diskusí, a to hlavně o tom, zda umožnit homosexuálním párům adopci dětí, či nikoliv. Proto hlavní cíl mé práce směřoval ke zjištění názoru široké veřejnosti na výchovu dětí homosexuálními páry, a dílčí cíl zjišťoval, které pohlaví je k dané problematice tolerantnější.

V teoretické části práce jsem se zabývala pojmy souvisejícími s homosexualitou, zákonem o registrovaném partnerství, homoparentální rodinou a výchovou dětí v homoparentálních rodinách.

V praktické části jsem se zaměřila na zjištění názoru široké veřejnosti na výchovu dětí homosexuálními páry.

1. Současný stav

Nejpočetnější skupinou osob v České republice je skupina heterosexuální, tedy sexuálně zaměřená na opačné pohlaví, která zajišťuje bytí lidské společnosti. V naší společnosti existují ovšem také muži a ženy, kteří jsou schopni žít v partnerském životě pouze s osobami stejného pohlaví. Tyto skupiny v lidské společnosti označujeme jako homosexuální (6).

Mnozí lidé si nemohou představit plnohodnotný vztah mezi lidmi stejného pohlaví, i když láska mezi nimi předpokládá stejné hodnoty jako u vztahu heterosexuálního.

Homosexuální vztahy se podstatně neliší od vztahů mezi mužem a ženou. Jsou plné citů, žárlení, partnerských radostí i konfliktů (25).

Proto zde vyvstává otázka, zda tento vztah dokáže plně nahradit tradiční formu rodiny a zabezpečit tím tak potřeby dítěte a zajistit jeho plnohodnotné rodinné zázemí (6).

1.1 Základní pojmy

Sexualita

Sexualita je soubor vlastností a jevů, které vyplývají z pohlavních rozdílů. Jde především o projevy lidského chování a citění vyplývajícího z tělesných i psychických rozdílů mezi mužem a ženou. Zahrnují rozdíly anatomické, hormonální, reprodukční i rozdílné sociální role získané učením (11).

Mužská sexualita se od ženské výrazně liší. U muže jde spíše o akt tělesný než o citovou stránku. Základem mužské sexuality je touha a vzrušení (30).

Ženské sexuální prožívání je daleko více podloženo emocionálně (21). Ženy dávají přednost citům, na které kladou velký důraz a tím také upřednostňují monogamní svazky (31).

Sexuální preference

Lidé se nerodí stejní. Liší se jeden od druhého nejen tím, jací jsou a jak vypadají, ale i tím, čemu a komu dávají přednost, kdo a co je přitahuje (2). Preferujeme určité vlastnosti člověka, které pak podmiňují naši sexuální atraktivitu (21).

Prvotní a rozhodující bývá preference podle pohlaví, to zda je člověk přitahován ke stejnému či opačnému pohlaví a tedy zda bude převážně heterosexuální či homosexuální. Odpověď na tuto otázku ovlivní celý jeho život (2).

Sexuální chování

Sexuální chování je vnějším projevem lidské sexuality (13). Za určitých okolností se může většina heterosexuálů chovat homosexuálně a naopak. Proto nemusí nutně korespondovat s reálnou orientací. Heterosexuálně založené osoby s určitými dispozicemi k homosexualitě se mohou naopak za určitých podmínek, například je-li znemožněn styk s osobami opačného pohlaví, chovat homosexuálně. To se nejčastěji týká pobytů ve vězení, armádě (13). Dalšími důvody, které vedou jedince k homosexuálnímu chování, aniž by bylo výrazem jeho sexuální orientace, mohou být finanční prostředky, prostřednictvím homosexuálně zaměřené prostituce (2). Muž může mít sex s jiným mužem, a přesto se nemusí považovat za gaye (7).

Také někdy mohou muži preferovat spíše homosexuální styky ze strachu před selháním u žen, např. z předchozích zkušeností. V jejich založení však musí být přítomna vedle převládajícího heterosexuálního zaměření, alespoň částečná homosexuální dispozice. Podobně také může působit zklamání z dětství, díky němuž může mít jedinec obavy připoutat se (13).

Lidé, kteří v homosexuálním kontaktu najdou vyšší uspokojení, než nacházeli ve svém dosavadním životě, se nestali znenadání homosexuálními, nýbrž v sobě odhalili skrytou homosexualitu (13).

Sexuální identifikace

Sexuální identifikace souvisí s vnitřním pocitem člověka. Zda se on sám považuje za gaye, lesbu, heterosexuála, heterosexuální ženu nebo za někoho úplně jiného (7).

Na zodpovězení otázky vlastní sexuální orientace staví člověk svůj další citový život týkající se hledání partnera a jeho budoucí rodiny. Zde se mohou objevit značné rozpory mezi chováním a sebeidentifikací nebo skutečnou orientací (13).

Sexuální prožívání

Nejpřesnějším ukazatelem pro určení pohlavní orientace je sexuální prožívání, které představuje z hlediska lidské sexuality nejintimnější záležitosti jedince. S ním je spojena veškerá sexuální aktivita. Jeho náplní jsou přání, sexuální sny a fantazie, v nichž si jedinec představuje i to, co fakticky nikdy nerealizuje (13).

Bisexuál

Termín bisexualita pochází ze dvou slov, tvoří ho slova bi, což znamená dvojitý a sexus pohlaví. Toto označení se užívá jak pro muže tak ženy, kteří jsou sexuálně přitahováni stejně muži i ženami a kteří s jedněmi i s druhými mohou uspokojivě sexuálně žít. Bisexualita obdobně jako homosexualita je celoživotní neměnný, nezapříčiněný a subjektem nezvolený stav (21).

Transsexuál

Transsexuálové jsou lidé s opačnou pohlavní identitou (36).

Od homosexuality se liší záporným vztahem ke svému vlastnímu tělu. Mají negativní vztah především ke všem svým pohlavním znakům a sexuálním projevům. Touží po tom, aby se podobali opačnému pohlaví (13).

Tento člověk cítí a jedná zcela opačně, než je jeho tělesné pohlaví, a přeje si své pohlaví změnit. Jeho sexuální orientace je většinou, ale ne vždy, heterosexuální v souladu s jeho psychickým pohlavím. To znamená, že tělesná žena se cítí mužem, přitahují ji ženy, ale v tomto vztahu se chová jednoznačně jako heterosexuální muž (36).

V dospělosti v mnoha případech usilují o hormonální léčbu a o chirurgickou změnu pohlaví (13).

Transvestita

Transvestité jsou naopak muži, kteří se v rámci své změněné poruchy pohlavní identity občas převlékají do ženských šatů a částečně tak žijí v ženské roli. Zpravidla je eroticky přitahují ženy a lékařskou pomoc nepotřebují (36).

1.2 Homosexualita

Pojem homosexualita pochází ze dvou slov a to z řeckého slova homos, což znamená stejný a z latinského slova sexus znamenající pohlaví (21).

Slovo homosexualita užil poprvé Benkert roku 1869 pro lásku muže či ženy k osobě stejného pohlaví. Mínil tím nejen citový vztah, ale i schopnost sexuálně reagovat na objekt stejného pohlaví, být jím vzrušen s tendencí uskutečnit s ním pohlavní styk (2).

Homosexualitou se rozumí trvalá citová a erotická preference osob stejného pohlaví. Jedná se o celoživotní, neměnný a nezvolený stav, charakterizovaný tím, že jeho nositel je pohlavně přitahován a vzrušován převážně či výlučně osobami stejného pohlaví (13).

Homosexualita se nejčastěji dělí na mužskou a ženskou. Ženská se nazývá lesbismus a pro mužskou homosexualitu existuje výraz uranismus, který se užívá zřídka. Naopak častěji užívaným označením je termín gay (1). Výraz gay, který pochází z anglického slova, se během několika posledních let stal pojmem mezinárodním (25).

Ženská a mužská homosexualita

Ženská homosexualita bývá označována jako lesbická láska. Za toto pojmenování vděčíme básnířce Sapphó. Homosexuální dívky si musejí projít nelehkým obdobím, kdy si svou homosexualitu uvědomí a potom ji více či méně přijmou. Ženy bývají dosti přizpůsobivé, tak se většinou z počátku snaží žít stejně jako ostatní dívky i za cenu, že jim to nepřináší plné uspokojení (21).

Co především odlišuje homosexuální ženy od stejně zaměřených mužů, je jejich potřeba mít trvalou partnerku, s níž by ji vázal vzájemný citový vztah (21).

Touha po dítěti bývá u žen silnější než u mužů. Právě tato touha pomůže ženě lépe přetrpět neúplné sexuální uspokojení, a pokud není homosexuálně plně vyhraněná, radosti mateřství jí pomohou homosexuální potřeby zatlačit do pozadí (1). Oproti tomu homosexuální muži mají velkou tendenci k sexuální promiskuitě. Je to jednak podmíněno tím, že jde o dva muže, tedy o dva jedince, kteří jsou biologicky disponováni k větší sexuální aktivitě (21).

1.2.1 Příčiny homosexuality

Homosexualita nebyla do současné doby natolik prozkoumána, aby společnost obdržela uspokojivou a jednoznačnou odpověď na příčiny jejího vzniku. Teorie homosexuality jsou velmi různorodé, záleží na vědeckém oboru, z něhož odborníci při zkoumání tohoto problému vycházejí (13). Některé hypotézy se doplňují a některé zase stojí proti sobě. Mezi nejznámější teorie patří: genetické dispozice, vliv prostředí a výchovy a teorie svedení (1).

Řada vědců a lékařů se shodují na tom, že na vzniku homosexuality se podílí velké množství činitelů. Největším činitelem tu působí zřejmě faktory biologické (13).

Od roku 1973 nepovažuje homosexualitu za nemoc Americká psychiatrická asociace a v roce 1992 byla vyřazena i ze seznamu sexuálních nemocí Světovou zdravotnickou organizací WHO (37).

1.2.2 Coming out

Coming out užíváme pro označení odhalení vlastní sexuální orientace (2).

Coming out je nejčastěji definován jako proces vnitropsychoického konfliktu mezi internalizovanou homofobií, která zahrnuje zvnitřnění a ztotožnění se se sociálně negativními postoji k homosexuální orientaci na straně jedné, a na straně druhé nově rozpoznáním nebo alespoň podstatně uvědomovaným vlastním erotickým zaměřením (8).

Je to období, kdy začíná vnímat svou individualitu, a tedy i svou sexualitu a její specifika, která ne vždy odpovídají „normě“ (13).

Zmatek v hlavě se většinou objevuje v období dospívání. Soudržná klukovská parta se najednou začne rozpadat. Děvčata, na něž chlapci dříve shodně shlíželi spíše s opovržením, je začínají zajímat a přitahovat. Opouštějí pro ně partu a začínají se jim dvořit. Pro homosexuálního chlapce je to většinou nepochopitelné. Pociťuje to jako zradu a hluboce ho zraňuje, když kamarád dá přednost děvčeti – a ani si sám neuvědomuje, že ho platonicky miloval. Někdy totiž trvá i léta, než pochopí, že místo, které ve světě heterosexuálních chlapců zaujímají děvčata, u něho zaujímají chlapci, nebo že touží, aby se chlapci k němu chovali tak, jak se chovají k dívkám (2).

Toto odhalení bývá spojeno s těžce prožívanými duševními stavy. Objevují se deprese, sebevražedné pokusy (13).

Pro dospívajícího člověka je totiž velmi obtížné odlišit erotické a neerotické city. Mnohý homosexuál pak dlouho své erotické city k chlapcům interpretuje jako projev přátelství a naopak své kamarádké vztahy k děvčeti pokládá za lásku. Toto zklamání v sobě samém souvisí i s tím, že také homosexuální chlapci přijímají odsuzující postoje většiny k homosexualitě. Přijmout jedině správné vysvětlení – svou homosexualitu – je pro ně proto dlouho nepřijatelné. Navíc je v této době sexuální dráždivost vysoká a i nepřiměřený objekt, jakým je pro homosexuálního muže žena, může při tělesném kontaktu vést k erekci, a umožní tak technicky zvládnout pohlavní styk. To jenom posílí přesvědčení homosexuálního chlapce, že i on je „normální“ (2).

Tak může dojít k tomu, že muž si své sexuální zaměření uvědomí třeba až po letech manželství, když se náhodou dostane do situace, v níž prožije první homosexuální zkušenost. Náhle pak pochopí, že všechno, co dosud prožíval se ženou, se intenzitou prožitku dá měřit pouze s onanií, a že jen homosexuální zážitek je pro něj tou pravou a plnohodnotnou sexualitou (2).

1.2.3 Homofobie a heteronormativita

Homofobie

Homofobie sehrává významnou úlohu v procesu sebepoznání, vytvoření vlastní identity a sebe přijetí homosexuálů a heterosexuálů (1).

Homofobie slouží k označení nepřátelských postojů, pocitů a chování vůči homosexuálním lidem. Jedná se především o strach až nenávist k homosexualitě. Jedním z důvodů homofobního chování jsou předsudky spojené s malou informovaností, někdy příslušnost k církvi, která homosexualitu odsuzuje. Pod homofobii spadá široká škála jevů. Mohou to být posměšné nebo nenávistné verbální projevy, společenská diskriminace a fyzické útoky (1).

Nepřátelské postoje se mohou objevit i vůči dalším jedincům, kteří svou sexualitou nezapadají do předpokládaných škatulek, ať už se jedná o bisexuální, transgender, intersexuální či další osoby (24).

Heteronormativita

Heteronormativita na rozdíl od homofobie není spojená s nenávistnými projevy, ačkoli lze říci, že homofobie je jedním z důsledků heteronormativity (24).

Heteronormativita odkazuje k jakési společenské normě, kterou je v tomto případě heterosexuality. Jedinci s jinou sexualitou jsou chápáni jako osoby druhé kategorie a podle toho je s nimi tak jednáno (např. v otázkách společného soužití, rodičovství, přístupu k práci) (24).

Heteronormativita může být i nenápadnější. Je to například předpoklad, že všichni v našem okolí jsou automaticky heterosexuální. U dívek se tak jejich okolí například automaticky domnívá (a často jim také opakuje), že až vyrostou, tak se provdají za muže a založí rodinu. Stejně tak je tomu i u mužů. Ve filmech, literatuře a dalších kulturních produktech se téměř nevyskytuje jiné, než heterosexuální uspořádání (24).

1.3 Homosexualita a legislativa

Jako v první zemi na světě bylo registrované partnerství osob stejného pohlaví uzákoněno v roce 1989 v Dánsku a dnes mohou adoptovat potomka jednoho z partnerů.

V roce 2001 jako první stát umožnilo sňatky homosexuálních párů Nizozemsko, které dokonce povoluje adopci dětí homosexuálními páry. Dalšími státy, jejichž legislativa umožňuje sňatek homosexuálních partnerů, jsou Belgie, Norsko, Španělsko a Švédsko (35).

Země, které přijaly takový zákon, díky němuž mohou homosexuální dvojice uzavírat registrované partnerství nebo je jim umožněno soužití ve společné domácnosti, jsou například Velká Británie (bez možnosti adopce dětí), Finsko (bez možnosti stejného příjmení a adopce dětí), Island (umožňuje adopci potomka jednoho z partnerů), Maďarsko (bez možnosti stejného příjmení, adopce a umělého oplodnění), Německo (možnost adoptovat potomka partnera), Rakousko, Slovinsko, Švýcarsko (neumožňuje stejné příjmení ani adopci dětí), Francie (mohou uzavřít občanskou smlouvu o solidaritě), Andorra, Chorvatsko (zrovnoprávňuje soužití ve společné domácnosti), Lucembursko (35).

Od roku 2006 je v České republice možnost uzavřít registrované partnerství, které upravuje zákon č. 115/2006 Sb. (38).

Zákon o registrovaném partnerství

Zákon o registrovaném partnerství č. 115/2006 Sb., přijatém poslaneckou sněmovnou dne 26. ledna 2006, nabyl účinnost 1. července 2006 (38).

Tento zákon umožňuje uzavřít na pověřeném matričním úřadě svazek dvou osob stejného pohlaví. Také upravuje právní vztahy mezi partnery stejného pohlaví, stanovuje práva a povinnosti osob uzavírajících registrované partnerství. Umožňuje registrovaným párům řešit majetkoprávní vztahy a další běžné problémy praktického života obdobně jako je to umožněno manželským párům. Mezi tyto problémy praktického života patří například starost a péče o partnera v době nemoci či v jiných krizových situacích, dále také vyživovací povinnost partnerů a další (38).

Práva a povinnosti partnerů v registrovaném partnerství

Partneři mají v partnerství stejná práva a povinnosti jako manželé, avšak jejich výčet na rozdíl od zákona o rodině chybí. Tím se otevírá možnost partnerů vysoudit různé, v tomto zákoně nepopsané nároky, aniž by bylo zřejmé, jaký zájem na vymahatelnosti takových nároků stát má. O záležitostech partnerského soužití společně rozhodují oba partneři, nedohodnou-li se v podstatných věcech, rozhodne na jejich návrh soud (1).

Jednotlivá práva a povinnosti

- Partner je oprávněn zastupovat druhého partnera v jeho běžných záležitostech, zejména přijímat na něj běžná plnění pokud zákon nestanoví jinak. Jednání jednoho z partnerů při obstarávání běžných záležitostí partnerství zavazuje oba partnery společně a bez rozdílu (38).
- Partneři mají vzájemnou vyživovací povinnost, jejich životní úroveň má být stejná. Neplní-li jeden z partnerů tuto povinnost, určí soud na návrh jednoho z nich její rozsah, při čemž přihlíží k péči o společnou domácnost. Rozsah vyživovací povinnosti se stanoví tak, aby hmotná a kulturní úroveň obou partnerů byla zásadně stejná. Vyživovací povinnost mezi partnery předchází vyživovací povinnosti dětí (38).
- Pokud má partner dítě, není registrované partnerství překážkou pro svěření dítěte do jeho výchovy (38).
- Pokud má jeden z partnerů svěreno do výchovy dítě, podílí se na výchově dítěte i druhý partner (38).
- Trvajícím partnerství brání každému z partnerů osvojit dítě (38).
- Partner je považován za osobu blízkou a má právo odepřít výpověď jako svědek (38).
- Osoba, která uzavřela registrované partnerství, má po dobu trvání partnerství právo na užívání bytu, avšak po uzavření partnerství nevzniká nárok na společný nájem bytu (38).

Zánik registrovaného partnerství

Registrované partnerství zaniká smrtí jednoho z partnerů, prohlášením za mrtvého nebo rozhodnutím soudu. Soud zruší partnerství na návrh jednoho z partnerů, pokud se prokáže, že partnerství již fakticky netrvá. Jestliže se k návrhu na zrušení partnerství připojí i druhý partner, soud partnerství zruší, aniž by zkoumal, zda partnerství fakticky netrvá. Partneři nemusí soudu předkládat žádné dohody (23).

Vyživovací povinnost registrovaných partnerů

Partneři mají vzájemnou vyživovací povinnost, pokud se po zániku partnerství není jeden z partnerů schopen žít sám, může žádat po bývalém partnerovi příspěvek na přiměřenou výživu. Výživné lze přiznat ode dne zahájení soudního řízení. Pokud byla jednomu z partnerů způsobena zrušením partnerství zvláště závažná újma a zároveň se na rozvratu partnerství převážně nepodílel, může mu soud až na tři roky přiznat výživné ve výši stejné životní úrovně s bývalým partnerem. Výživné nelze přiznat, pokud by to bylo v rozporu s dobrými mravy (23).

Vyživovací povinnost k bývalému partnerovi zaniká dnem, kdy oprávněný partner uzavře nové partnerství, nebo smrtí povinného partnera. Vyživovací povinnost může být také splněna zaplacením jednorázové částky na základě písemné smlouvy mezi bývalými partnery (23).

Partnerství a rodičovská zodpovědnost

Zákon o registrovaném partnerství uvádí, že existence partnerství není překážkou pro výkon rodičovské zodpovědnosti partnera vůči jeho dítěti a není ani překážkou svěřením jeho dítěte do jeho výchovy. Partner, který je rodičem, je povinen zajistit vývoj dítěte a důsledně chránit jeho zájmy při použití přiměřených výchovných prostředků tak, aby nebyla dotčena důstojnost dítěte a ohroženo jeho zdraví, tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj (38).

Pokud jeden z partnerů pečuje o dítě a oba partneři žijí ve společné domácnosti, podílí se na jeho výchově i druhý partner. Povinnost týkající se ochrany vývoje a výchovy dítěte se vztahují i na tohoto partnera (38).

Oba partneři se fakticky podílejí na výchově dětí často řadu let, po dobu trvání registrovaného partnerství mají tuto povinnost stanovenou i zákonem. Zásadní problém může nastat v okamžiku, kdy partnerství skončí, ať smrtí biologického rodiče nebo rozpadem partnerství. V případě úmrtí biologického rodiče hrozí nebezpečí, že dítě bude vytrženo ze svého prostředí a odděleno od osoby, která mu je nejbližší, aby bylo svěřeno do výchovy některé osobě z biologické rodiny zemřelého rodiče (9).

Dojde-li k rozpadu partnerství, hrozí, stejně jako v případě rozpadu manželství, nebezpečí, že biologický rodič bude dítěti bránit ve styku s bývalým partnerem či partnerkou, přestože dítě má k němu velmi silné citové pouto. Navíc není po rozpadu partnerství povinen nebiologický rodič přispívat na výživu dítěte. V případě úmrtí nebiologického rodiče budou také dítěti odepřena dědická práva, nebyla-li v jeho prospěch sepsána závěť (9).

1.4 Rodina

Rodina je nejstarší společenská instituce a je považována za buňku společnosti (12).

Podle slovníku sociální práce je rodina tradičním pojetím skupiny lidí, jejíž členové jsou spojeny pokrevním příbuzenstvím nebo právními svazky (18).

Výchova dítěte během prvních let života je jen stěží možná mimo rodinu. Všechny společnosti, které se pokoušely nahradit rodinu nějakou jinou výchovnou institucí (např. jesle s denní docházkou, dětská oddělení izraelských kibuců), po určité době uznaly její nenahraditelnost a od podobných pokusů ustoupily (17).

Rodina je totiž unikátní a nenahraditelnou institucí proto, že optimálně spojuje osobní zaujetí dospělých ve prospěchu partnerů i dětí se zájmem společnosti na stabilním soužití mužů a žen i na socializaci „řádných občanů“. Dítě nemůže získat základní pocit jistoty bez jistoty v blízkých lidech. Nemůže si osvojit žádoucí dovednosti, postoje a hodnotovou orientaci, aniž by nebylo vystaveno trvalému působení účastných dospělých pečovatелů. Je velmi obtížné, aby se děvče stalo ženou, nemá-li denně na očích dospělou ženou, a totéž platí pro chlapce (17).

I pro dospělé je rodina těžko postradatelnou institucí, protože mít stálého partnera a mít děti jsou hodnoty ceněné všemi společnostmi (17).

Nejběžnějším modelem rodiny je tzv. nukleární rodina, kterou tvoří nejbližší příbuzní, tj. oba rodiče a děti (17).

1.4.1 Současná rodina

Instituce rodiny prochází v průběhu několika posledních desetiletí řadou zásadních změn (20).

Současná situace ve vyspělých zemích je považována za krizi rodiny. Tato krize je spojována s vysokou rozvodovostí, vysokým počtem nemanželských dětí a neúplnými rodinami. Také se neustále zvyšuje dětská kriminalita, narůstající agresivita a další nežádoucí společenské jevy. Neopomenutelnou roli zde hraje ekonomická situace mladých rodin, konstantní nedostatek bytů a nyní i vysoká nezaměstnanost (1).

Zdůrazňuje se nerušení tradičních forem rodinného soužití, upuštění od klasické dominantní role muže, nárůst mimomanželských sexuálních vztahů a tolerance k nim (1). Před rokem 1989 bylo ještě ostudou, když matka měla dítě za svobodna, a jisté stigma představoval i rozvod. Dnes společnost dobře toleruje soužití homosexuálních párů a vede diskuse o tom, zda je vhodné, aby jednopohlavní pár vychovával děti (17).

1.4.2 Rodina a legislativa

Hlavními prameny rodinného práva je zákon č. 94/1963 Sb. a to zákon o rodině a zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí (28).

Odvětví rodinného práva tvoří právní normy upravující manželství, vztahy mezi rodiči a dětmi manželskými i nemanželskými, vztahy mezi dalšími blízkými příbuznými, vztahy při náhradní výchově dětí a při jejich sociálně právní ochraně. Dále vymezuje oblast jako je rodičovská zodpovědnost, vyživovací povinnost rodičů vůči dětem, dětí vůči rodičům a také vyživovací povinnost mezi manžely a blízkými příbuznými. Dále tento zákon upravuje možnosti náhradní rodinné péče (28).

Účelem těchto právních norem je ochrana manželství, mateřství, rodiny a zájmů dětí (39).

Účastníci rodině-právních vztahů mají mezi sebou většinou dlouhodobé osobní a citové vazby, patřící spíše do oblasti morálky než práva. Mnozí lidé však mají daleko k mravní dokonalosti a rodinné vztahy tím narušují. Proto musí právo upravovat i záležitosti rodinného života (28).

Právním základem rodinného života je zásada solidarity, podle které jsou členové rodiny povinni vzájemně si pomáhat podle svých schopností a možností (28).

1.5 Homosexuální rodina

Termín homosexuální rodina je v podstatě zavádějící. Co přesně tento termín znamená? Že všichni členové a členky rodiny jsou homosexuální? Že rodiče, či rodič, jsou gayové či lesby? Že děti, či jedno z dětí, a tím pádem případný sourozenec, je homosexuální? Nebo že prarodič, teta, strýc, sestřenice či bratranec je gay nebo lesba?

Všechny typy těchto rodin jsou nejen možné, ale v naší společnosti běžně existují (32).

Je zajímavé, že rodinu, v níž heterosexuální rodiče mají homosexuální dítě či děti naše společnost považuje za rodinu heterosexuální, zatímco rodinu s homosexuálními rodiči a heterosexuálními dětmi za rodinu homosexuální. O čem to tedy vypovídá? Minimálně o tom, že rodina není vnímána jako vztahová síť rovnocenných interakcí, ale že jako určující prvek pro sexuální hodnocení rodiny jsou bráni rodiče, tedy dospělí jedinci. Nezájímavé není ani to, že rodiny, v nichž homosexuální jsou děti, jsou společností přijímány daleko lépe, než rodiny, v nichž jsou homosexuální rodiče. Tato tendence poukazuje na to, že tolerance ke gayům a lesbám se začíná poměrně radikálně měnit v okamžiku, kdy se z těchto "dětí" stanou dospělí homosexuálové, kteří stejně jako jejich rodiče začnou toužit po vlastních dětech a rodině (32).

Proto se v souvislosti s homosexuální rodinou užívá spíše pojem homoparentální rodina, jelikož lépe vystihuje gay a lesbické rodičovství (20).

Homoparentalita

Tento termín se používá pro označení rodičovství gayů a lesbiček, je to tedy označení pro výchovu dětí homosexuálních partnerů nebo jedinců s homosexuální

orientací. Tento pojem byl poprvé použit v druhé polovině devadesátých let francouzskými aktivisty s poukazem na to, že lépe vystihuje specifickou kvalitu tohoto rodinného modelu. Od té doby se rozšířil i do odborného povědomí (20).

Homoparentální rodiny svojí povahou narušují tradiční představy o rodičovství (gay otcové více než lesbické matky) a zároveň i koncept gay a lesbické identity (vnímané jako bezdětné). Tyto rodiny mohou vznikat např. přivedením dítěte do vztahu z předchozího heterosexuálního vztahu, osvojením, svěřením do pěstounské péče nebo poručnictví, umělým oplodněním či náhradním mateřstvím (20).

Právní rozměr homoparentality

Od roku 2006 v České republice platí zákon o registrovaném partnerství, který umožňuje formalizaci partnerských svazků gay a lesbických žen, ovšem otázka rodičovských práv partnerů a dětí vyrůstajících v homoparentálních rodinách není legislativně řešena. Zákon výchovu dětí homosexuálními páry nezakazuje, ani ji nijak nepodporuje a specificky neupravuje (19).

1.5.1 Homosexuální pár a výchova dítěte

Rodičovství, výchova dětí a rodina zůstávají nadále tmavým koutem homofobie. Zde stále převládá velké množství předsudků o tom, co je „normální a co je „nejlepší,, pro děti (22).

Představa výchovy dítěte homosexuálním párem se obecně setkává s mnohem nižší podporou ze strany veřejnosti než uzákonění partnerského soužití. I přesto velké množství homosexuálních párů touží po dítěti, ať už po vlastním, osvojeném či svěřeném do pěstounské péče (20).

Důvody, které hovoří proti výchově dětí homosexuálními páry

Dr. Gerard J. van den Aardweg ve svém článku Homosexuální „manželství“ a adopce homosexuálními páry uvádí následující důvody proti výchově homosexuálních párů:

- Stud a pocit méněcennosti při srovnání s ostatními dětmi, výsměch, trápení, zdrženlivost, upjatost;
- Pochybnost o vlastní sexuální normálnosti, obzvláště v předpubertě a pubertě se objevují takové pochybnosti a strach o identitu časté;
- U dětí homosexuálních párů je zvýšené riziko (homo)sexuálních poruch;
- Vlastní nebo adoptivní děti homosexuálních párů bývají vystavovány všem napětím, zápletkám ve vztazích a rozhodům, které jsou nerozlučně spjaty s homosexuálními poměry;
- Děti homosexuálních párů postrádají vzor normálních vztahů muž-žena a to může negativně ovlivnit jejich schopnost vytvářet pevné vztahy k druhému pohlaví;
- Případné sexuální vztahy mezi homosexuálními rodiči a dětmi jsou právě tak škodlivé jako incest;
- Homosexuální pár nemůže dítě naučit žádnému psychologicky a morálně zdravému pojetí manželství, rodiny, sexuality a věrnosti.

Následky těchto uvedených faktorů mohou vyvolat vnitřní konflikt, samotu, komplexy méněcennosti, deprese, psychosomatické potíže, poruchy kontaktů a vztahů, potíže při učení, psychickou nevyzrálou, zábrany v lásce, sexuální problémy (5).

Důvody, které hovoří ve prospěch výchovy dětí homosexuálními páry

Dnes už máme k dispozici řadu výsledků mnoha výzkumů, které se v posledních třiceti letech zaměřily právě na tuto problematiku. Všechny tyto výzkumy poukazují na to, že u dětí jednopohlavních rodičovských párů nebylo zjištěno ve srovnání s jejich vrstevníky žádné narušení sexuální identity (34).

Americká pediatriká asociace zkoumala vzorek 300 dětí z homosexuálních rodin a došla k závěru, že žádné z těchto dětí nevykazovalo zmatky v genderové identitě. Studie uvádí, že lesbické matky měly sklon být starostlivější při poskytování mužské role pro své děti, na rozdíl od rozvedených heterosexuálních matek. Tento výzkum dále

uvádí, že děti gay a lesbických rodičů byly stejně společensky a psychologicky vyrovnané jako děti z heterosexuálních rodin (1).

Prof. Petr Weiss, v článku homosexuálové a rodina uvádí, že neexistují vědecké argumenty proti možnosti výchovy vlastního či adoptovaného dítěte jednopohlavním rodičovským párem, a že všechny protiargumenty jsou v podstatě jen politického, emocionálního nebo náboženského charakteru (34).

Důležité je tedy dát rodičům a dětem v těchto rodinách stejná práva a stabilitu, jakou mají ostatní členové společnosti (1).

1.5.2 Homosexuální dvojice a možnosti biologického rodičovství

Lesbické ženy mají na rozdíl od gayů větší možnost porodit a vychovat tak vlastního potomka. V minulosti pocházely téměř všechny děti lesbických matek z rozpadlých manželství. Ve státech západní Evropy se postupně tento trend mění a ženy toužící po vlastním dítěti se častěji rozhodují pro dítě prostřednictvím donora. V některých státech, kde mohou žádat o umělé oplodnění i svobodné ženy (např. v USA), využívají možnosti spermobanky (13).

Asistovaná reprodukce

Asistovaná reprodukce je ideální možností pro lesbické páry i jednotlivkyně, jak otěhotnět a stát se rodičem. Při umělém oplodnění není potřeba obávat se toho, že by potencionální otec tajil nějakou nemoc a ohrožoval tak matku i dítě a hraje zde také důležitou roli i to, že otec je neznámý (14).

Některé země umožňují umělé oplodnění přímo lesbickým párům. Některé státy ho zpřístupňují alespoň ženám bez partnera, a tím tedy následně i lesbickému páru. Umělé oplodnění tak mohou využívat lesbické či bisexuální ženy v rámci států Evropské unie např. Belgie, Dánsku, Španělsku, Nizozemí či Velké Británii (1).

Při umělém oplodnění ovšem vyvstává otázka jedné z partnerek lesbického páru, a to jaký bude právní vztah k nebiologické partnerce u narozeného dítěte. Existují dvě možnosti, a to buď partnerka dítě adoptuje, nebo se může uplatnit domněnka rodičovství, stejně jako se uplatňuje domněnka otcovství v manželství. Ve většině

uvedených států lze využít první přístup, tedy adopci dítěte partnerky či partnera. Domněnka rodičovství se uplatňuje například v Nizozemí, narodí-li se dítě lesbickému páru za trvání jejich manželství (1).

Umělé oplodnění v České republice upravuje zákon č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu ve znění pozdějších právních předpisů (23).

V České Republice je umělé oplodnění umožněno pouze heterosexuálním párům, nemohou ji podstoupit lesbické ženy, ani ženy bez partnera (14). České lesbické páry, které chtějí mít děti, tak cestují do zahraničí nebo se snaží obejít standardní postupy. V takovém případě právní vztah rodiče a dítěte vznikne pouze biologické matce dítěte, registrovaná partnerka má, podle zákona o registrovaném partnerství, povinnost podílet se na výchově dítěte (22).

Náhradní matka

V poslední době se objevuje ještě další způsob, jak mohou gay a lesbické páry přivést do svého života dítě, a to tzv. institut náhradní matky. Lesbické páry mohou tuto možnost využít, pokud chtějí, aby obě ženy měly úzký vztah k dítěti. Jedna žena je dárce vajíčka, které je oplodněno známým či neznámým dárce, následně pak dítě nosí a porodí druhá žena z páru. Tuto možnost mohou také využít i gay páry, alespoň jeden z páru se stane biologickým rodičem dítěte (22).

V současnosti v České republice neexistuje zákon, který by náhradní mateřství řešil a vychází se pouze ze stávajících zákonů, které na jednu stranu uvádějí, že matkou dítěte je podle zákona žena, která dítě porodí, na stranu druhou však umožňuje ženě vzdát se rodičovských závazků k dítěti a poskytnout jej k adopci (4).

1.5.3 Homosexuální pár a možnosti náhradní rodinné péče

Individuální adopce

Homosexuální žena nebo muž může adoptovat dítě, jehož není biologickým rodičem. Při individuální adopci dítěte se stane rodičem pouze jedna osoba, která ho

adoptuje. Žije-li adoptivní rodič s partnerkou či partnerem (bez ohledu na to, zda jsou registrováni či nikoliv), partnerka či partner nebudou mít k dítěti žádná rodičovská práva. Dítě má podle práva pouze jednoho rodiče (9).

Gay, lesba či bisexuální osoba mohou v České republice adoptovat dítě pouze tehdy, pokud nežijí v registrovaném partnerství. Úřady nesmí odmítnout žádost o adopci z důvodu sexuální orientace žadatele, ale podle zákona o registrovaném partnerství je uzavření registrovaného partnerství překážkou u adopce dítěte (22).

Společná adopce

U společné adopce se stávají rodiči oba partneři, kteří dítě adoptovali. V České republice je podle zákona č. 94/1993 Sb., o rodině společná adopce umožněna pouze v manželském svazku (39).

V rámci Evropské unie tuto možnost adopce umožňuje například Belgie, Dánsko, Nizozemí, Norsko, Španělsko, Švédsko (22).

V České republice společná adopce dítěte homosexuálním párem není možná a to ani tehdy, pokud spolu partnerky či partneři žijí v registrovaném partnerství. (1).

Adopce dětí partnera či partnerky

Stejně tak jako v případě manželství, může manžel nebo manželka adoptovat dítě své manželky nebo manžela, tak některé státy přiznávají toto právo i partnerům či partnerkám v homosexuálních svazcích. V rámci Evropské unie je tato adopce povolena například v Belgii, Dánsku, Německu, Španělsku či ve Velké Británii. Toto právo umožňuje, aby se faktický vztah mezi dítětem a partnerkou nebo partnerem biologického rodiče upravil i právně. To významně přispívá ke stabilitě vztahů a posiluje jistotu dítěte, že jeho vztah k velmi blízké osobě neskončí s koncem partnerství (1).

V České republice nemají partneři a partnerky v homosexuálních svazcích adoptovat dítě svého partnera či partnerky (23).

Pěstounská péče

V České republice upravuje pěstounskou péči zákon č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších právních předpisů. Není-li dítě z nějakého důvodu vhodné k adopci, využívá se pěstounská péče (39).

Dítě je svěřeno do pěstounské péče osobě pěstouna, která poskytuje záruku řádné výchovy dítěte. Pěstoun se nestává rodičem dítěte, jako je tomu u adoptce, a zastupuje dítě pouze v běžných záležitostech. Pěstoun je povinen umožnit dítěti styky s biologickou rodinou (16).

Gayové a lesby se mohou stát pěstouny, avšak pouze samostatně nikoliv společně jako pár. Společnými pěstouny se mohou stát pouze manželé. Pěstounem se tedy stane pouze jeden z partnerů či partnerek. O pěstounskou péči může žádat i osoba, která je v registrovaném partnerství. Úřady, nesmějí odmítnout žádost o pěstounskou péči z důvodu sexuální orientace žadatele (9).

Homosexuálním párům může být svěřeno dítě do společné pěstounské péče například v Belgii, Dánsku, Francii či Nizozemsku (23).

2. Cíl práce a hypotézy

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem práce bylo zjistit názor široké veřejnosti na výchovu dětí homosexuálními páry.

Dílčím cílem práce bylo zjistit, které pohlaví je tolerantnější k dané problematice.

2.2 Hypotézy

Hypotéza 1: Respondenti nesouhlasí s výchovou dětí homosexuálními páry.

Hypotéza 2: Respondenti nesouhlasí s adopcí dětí homosexuálními páry.

Hypotéza 3: Ženy jsou tolerantnější v názorech na výchovu dětí homosexuálními páry než muži.

Hypotéza 4: Ženy jsou v této problematice informovanější než muži.

3. Metodika

3.1 Použité metody a techniky

V bakalářské práci byl použit ke sběru dat kvantitativní výzkum, u kterého byla využita metoda dotazování a technika dotazníku. Podstatou kvantitativního výzkumu je zkoumání vztahu mezi proměnnými (27).

Dotazník byl zhotoven na základě potřeb výzkumu. Úvodní část mého dotazníku zahrnuje oslovení, představení se respondentům, vysvětlení důvodu výzkumu a také obsahuje informaci o tom, že dotazník je anonymní.

V dotazníku je celkem 20 otázek (viz. příloha 1), z toho bylo 16 uzavřených a 4 polouzavřené. V polouzavřených otázkách jsem věnovala respondentům prostor pro vyjádření vlastního názoru. Prvních pět otázek bylo identifikačních.

Zbývající otázky se týkaly názorů a postojů respondentů k dané problematice.

3.2 Charakteristika výzkumného souboru

Výzkumný soubor zahrnoval celkem 160 respondentů, z toho 74 (46%) mužů a 86 (54%) žen. Nejčastější věkovou kategorií ve sledovaném vzorku byla kategorie respondentů ve věku 21-30 let a 41-50 let. Z celého počtu tyto kategorie tvořily 80 (50%) respondentů.

Z celkového počtu respondentů tvořilo 154 (96%) heterosexuálně zaměřených osob, 4 (3%) homosexuálně a 2 (1%) bisexuálně.

3.3 Vlastní realizace výzkumu

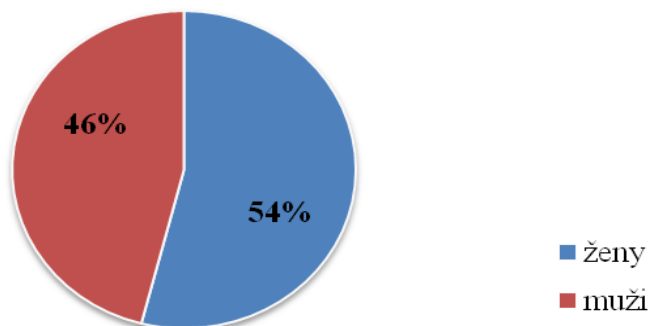
Dotazníky vytvořené pro mou bakalářskou práci byly šířeny prostřednictvím internetu v období duben až červen 2011.

Pro rozeslání dotazníků pomocí internetu jsem vytvořila prostřednictvím Dokumenty Google anonymní elektronický dotazník, který byl šířen hypertextovým odkazem. Tento odkaz byl rozeslán potenciálním respondentům emailovou poštou a sociální sítí.

Celková návratnost vyplněných elektronických dotazníků byla 160, ale celkový počet rozeslaných hypertextových odkazů nelze určit z důvodu možnosti neomezeného elektronického rozesílání mezi potenciálními respondenty a neomezenou možností přístupu na daný odkaz prostřednictvím sociální sítě.

4. Výsledky výzkumu

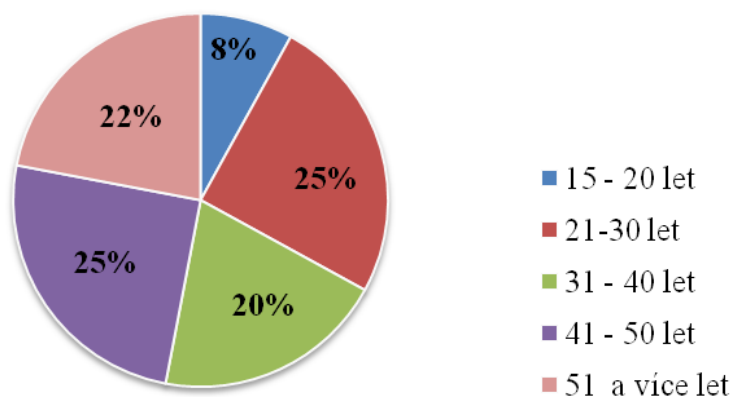
**Graf 1 - Pohlaví respondentů v %
(otázka č. 1)**

Zdroj: Vlastní výzkum

Z celkového počtu respondentů (160) bylo 46 % (74) mužů a 54 % (86) žen.

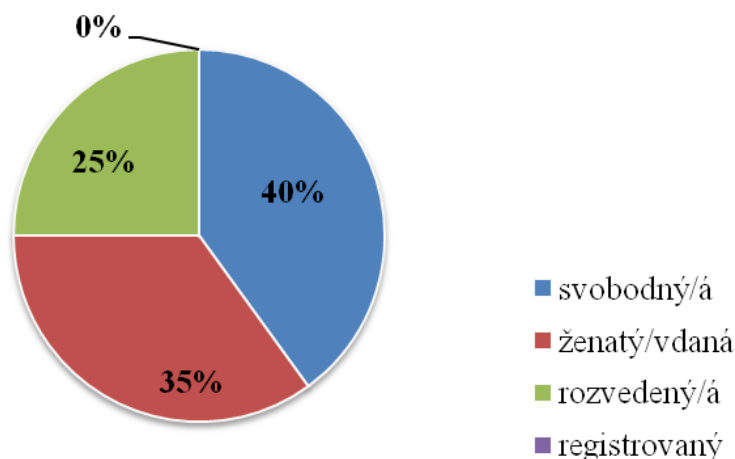
**Graf 2 - Věk respondentů v %
(otázka č. 2)**

Zdroj: Vlastní výzkum

Z celkového počtu respondentů (160) bylo 8% (12) respondentů ve věku 15 – 20 let, 25% (40) respondentů ve věku 21-30, 20% (32) respondentů ve věku 31 – 40 let, 25% (40) respondentů ve věku 41 – 50 let a 22% (36) respondentů ve věku nad 51 let.

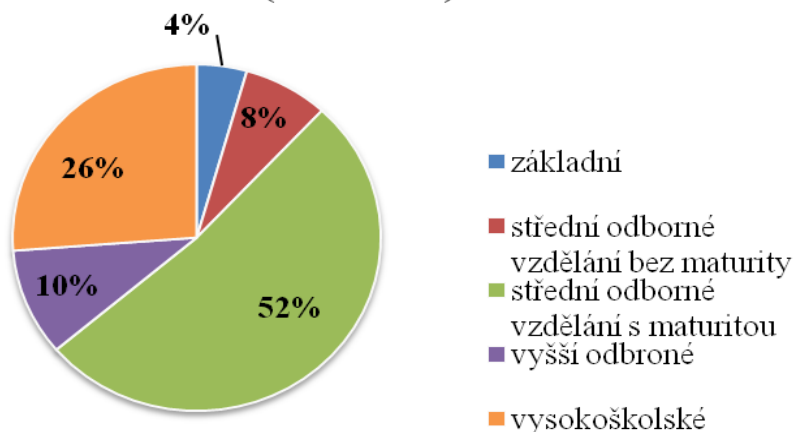
**Graf 3 - Stav respondentů v %
(otázka č. 3)**

Zdroj: Vlastní výzkum

Z celkového počtu respondentů (160) bylo 40% (64) svobodných, 35% (56) ženatých/vdaných, 25% (40) rozvedených a 0% registrovaných.

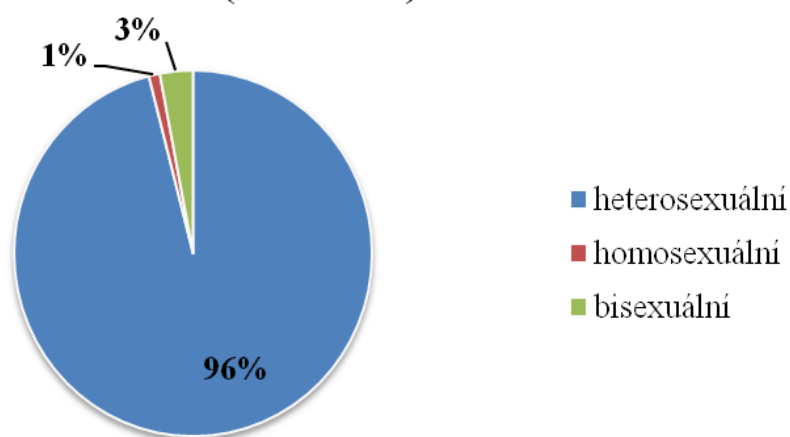
**Graf 4 - Nejvyšší dosažené vzdělání
respondentů v %
(otázka č. 4)**

Zdroj: Vlastní výzkum

V této otázce respondenti uvádějí nejvyšší dosažené vzdělání. Z celkového počtu respondentů (160) má 4% (9) respondentů základní vzdělání, 8% (12) respondentů střední odborné vzdělání bez maturity, 52% (83) respondentů střední odborné vzdělání s maturitou, 10% (16) respondentů vyšší odborné vzdělání a 26% (42) respondentů vysokoškolské vzdělání.

**Graf 5 - Sexuální orientace respondentů v %
(otázka č. 5)**

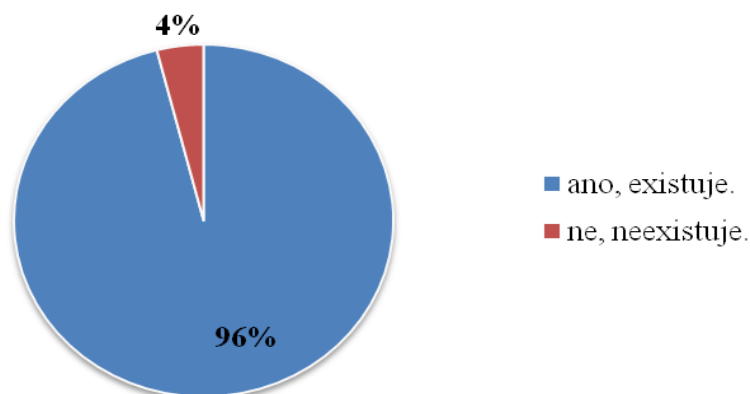

Zdroj: Vlastní výzkum

Otázka číslo 5 byla zaměřena na sexuální orientaci respondentů. Z celkového počtu respondentů je 96 % (154) respondentů heterosexuálních, 1% (2) respondentů homosexuálních a 3% (4) respondentů bisexuálních.

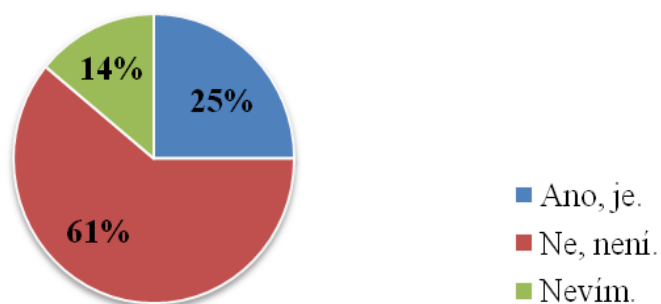
Graf 6 - Povědomí respondentů o existenci registrovaného partnerství v % (otázka č. 6)

Zdroj: Vlastní výzkum

V této otázce jsem zjišťovala, zda respondenti vědí o existenci zákona o registrovaném partnerství, podle kterého se mohou homosexuální páry registrovat. Z celkového počtu respondentů odpověď a) zvolilo 96% (154) respondentů a odpověď b) zvolilo 4% (6) respondentů.

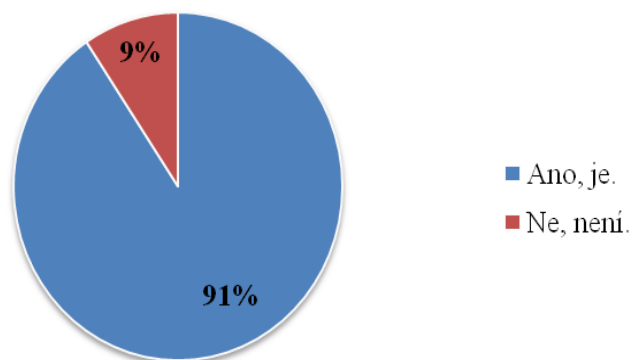
Graf 7 - Informovanost respondentů o registrovaném partnerství v souvislosti s rodičovskou zodpovědností v % (otázka č. 7)

Zdroj: Vlastní výzkum

V otázce číslo 7 jsem zjišťovala, zda si respondenti myslí, že uzavření registrovaného partnerství podle zákona o registrovaném partnerství je překážkou rodičovské zodpovědnosti. Z celkového počtu respondentů (160) zvolili odpověď a) 25% (40) respondentů, odpověď b) 61% (98) respondentů a odpověď c) 14% (22) respondentů

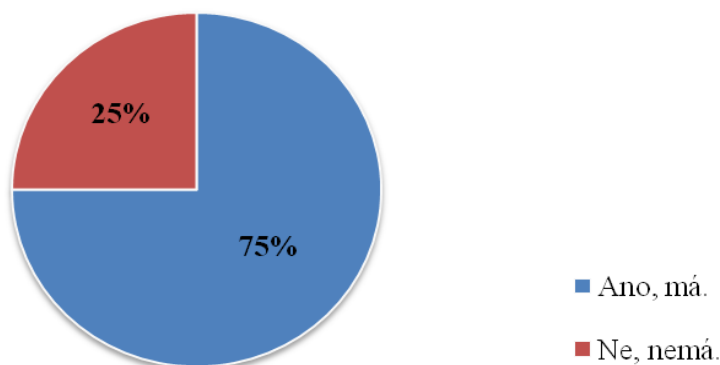
Graf 8 - Názor respondentů na správnost registrovaného partnerství v % (otázka č. 8)

Zdroj: Vlastní výzkum

V této otázce jsem zjišťovala, zda je podle respondentů správné, aby se mohly homosexuální páry registrovat. Z celkového počtu respondentů (160) zvolilo možnost a) 91% (146) respondentů a odpověď b) zvolilo 9% (14) respondentů.

**Graf 9 - Souhlas respondentů na právo
homosexuálních párů vychovávat děti v %
(otázka č. 9)**

Zdroj: Vlastní výzkum

V této otázce jsem se ptala respondentů, zda podle nich homosexuální pár má právo vychovávat děti. Z celkového počtu respondentů (160) uvedlo odpověď a) 75% (120) respondentů a odpověď b) zvolilo 25% (40) respondentů.

Pokud v této otázce respondenti zvolili odpověď b), měli dále uvést důvod, proč si myslí, že homosexuální páry podle nich toto právo nemají.

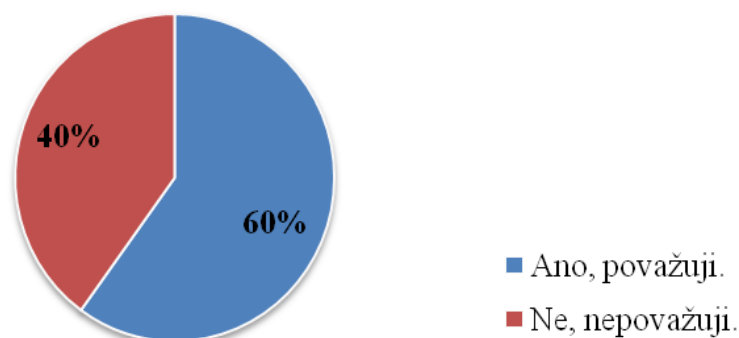
14 respondentů uvádí jako důvod sociální problémy v okolí dítěte (nejčastěji se objevovala šikana ve škole, posměchy, špatné navazování sociálních vztahů, problémy dětí s budováním vlastní rodiny a hledáním budoucího partnera, ovlivnění celkové psychiky dítěte).

12 respondentů uvádí jako důvod postrádání vzoru normálních vztahů mezi mužem a ženou (chybí vzor druhého rodiče, může se objevit zmatenost dítěte v sociálních rolích, zmatenost v sexuální orientaci).

8 respondentů uvádí jako důvod nepřirozenost této formy výchovy (nemožnost přirozeného početí).

6 respondentů uvádí jako důvod nepřipravenost české společnosti na tuto možnost výchovy a soužití.

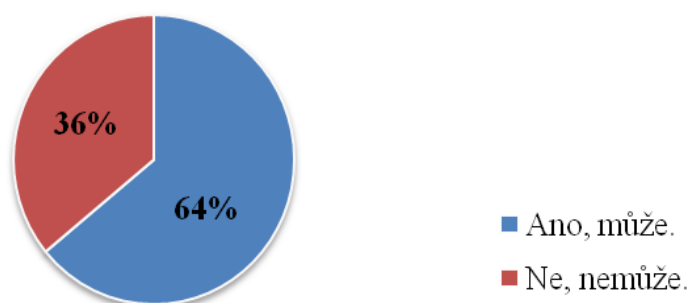
Graf 10 - Názor respondentů na diskriminaci týkající se asistované reprodukce v ČR v % (otázka č. 10)

Zdroj: Vlastní výzkum

V této otázce jsem se ptala respondentů, zda považují za diskriminační to, že asistovaná reprodukce je umožněna v ČR pouze heterosexuálním (i nesezdaným) párům. Z celkového počtu respondentů (160) zvolilo odpověď a) 60% (96) respondentů a odpověď b) 40% (64) respondentů.

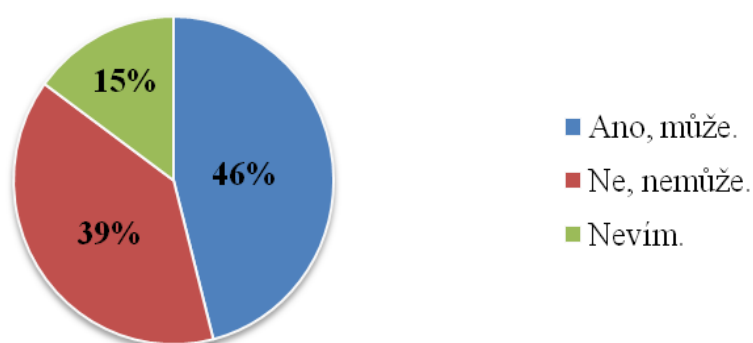
Graf 11 - Souhlas, zda homosexuální pár může vytvořit stejné podmínky pro výchovu dítěte jako pár heterosexuální v % (otázka č. 11)

Zdroj: Vlastní výzkum

V otázce číslo 11 jsem se ptala, zda podle respondentů může homosexuální pár vytvořit stejné podmínky pro výchovu dítěte jako pár heterosexuální. Z celkového počtu respondentů zvolilo odpověď a) 64% (103) respondentů a odpověď b) 36% (57) respondentů.

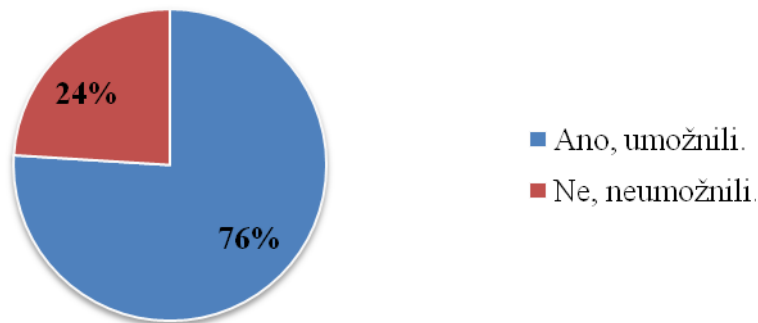
Graf 12 - Povědomí respondentů o možnosti adopce dítěte své/ho partnera či partnerky v % (otázka č. 12)

Zdroj: Vlastní výzkum

V této otázce jsem se ptala respondentů, zda si myslí, že v České republice homosexuální partner/partnerka může adoptovat dítě své/svého registrovaného partnera či partnerky. Z celkového počtu respondentů (160) zvolilo možnost a) 46% (74) respondentů, možnost b) 39% (62) respondentů a odpověď c) 15% (22) respondentů.

**Graf 13 - Souhlas respondentů s asistovanou
reprodukcí lesbických párů v %
(otázka č. 13)**

Zdroj: Vlastní výzkum

V této otázce jsem se ptala na to, zda by umožnili asistovanou reprodukci i lesbickým párům. Z celkového počtu respondentů (160) zvolilo odpověď a) 76% (121) respondentů a odpověď b) 24% (39) respondentů.

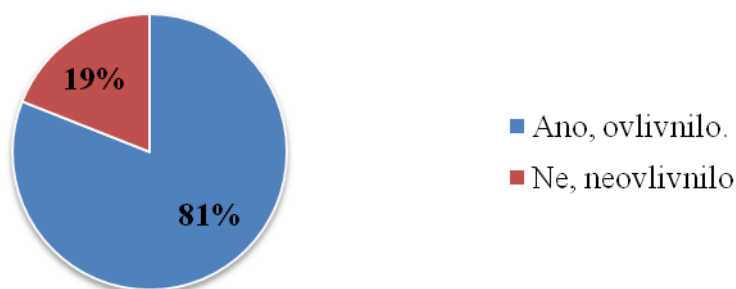
Pokud v této otázce respondenti zvolili možnost b), měli uvést, proč nesouhlasí s asistovanou reprodukcí lesbických párů.

18 respondentů uvádí jako důvod chybějící vzor opačného pohlaví.

12 respondentů si uvědomuje tuto nerovnoprávnost, ale považují za špatné, aby homosexuální páry vychovávaly děti (uvádějí diskriminaci gay párů).

9 respondentů uvádí jako důvod problémy dítěte ve svém sociálním okolí.

Graf 14 - Domněnka respondentů o změně sociálního postavení homosexuálů po schválení zákona o registrovaném partnerství v % (otázka č. 14)

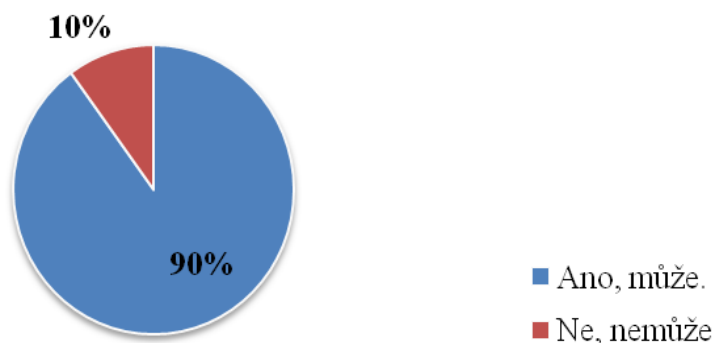

Zdroj: Vlastní výzkum

V této otázce jsem se respondentů ptala na to, zda si myslí, že přijetí zákona o registrovaném partnerství ovlivnilo sociální postavení homosexuálů.

Z celkového počtu respondentů (160) zvolilo možnost a) celkem 81% (129) respondentů, odpověď b) 19% (31) respondentů.

Graf 15 - Názor respondentů na sociální problémy související s výchovou dětí homosexuálními páry v % (otázka č. 15)

Zdroj: Vlastní výzkum

V otázce číslo 15 jsem se ptala respondentů, zda si myslí, že dítě vyrůstající v homosexuální rodině může mít problémy ve svém sociálním prostředí. Z celkového počtu respondentů (160) odpověď a) zvolilo 90% (144) respondentů a odpověď b) 10% (16) respondentů.

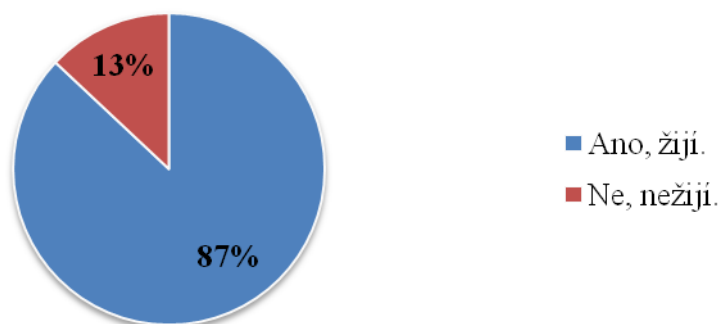
Pokud v této otázce respondenti zvolili odpověď a), měli dále uvést konkrétní problémy, které mohou mít děti vyrůstající v homosexuální rodině.

130 respondentů uvádí jako konkrétní problém šikanu od vrstevníků (narážky, posměch, nadávky, fyzická agrese, vyčlenění z kolektivu, postoj učitelů k dítěti, stigmatizace).

18 respondentů uvádí jako konkrétní problém vztahy jak s okolím, tak s rodiči (obvinění rodičů z těchto problémů, stud za ně, v důsledku toho zde mohou vyvstat výchovné problémy).

12 respondentů uvádí jako konkrétní problém sice šikanu, ovšem zde ještě dodávají to, že děti se stávají terčem šikany i kvůli méně závažným věcem a nejde je před tím ochránit.

Graf 16 - Povědomí respondentů o existenci homoparentálních rodin v ČR v % (otázka č. 16)

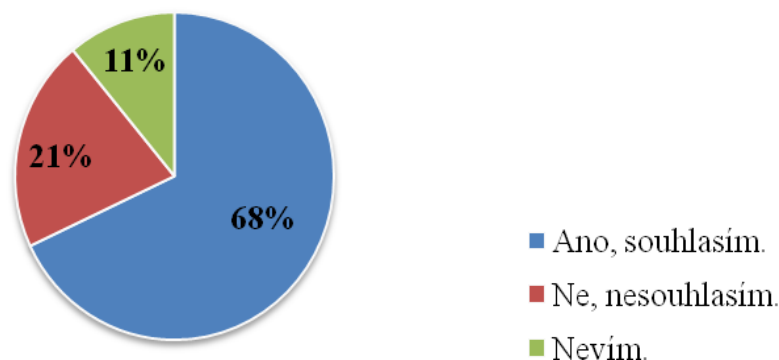

Zdroj: Vlastní výzkum

V otázce číslo 16 jsem se ptala respondentů, zda se domnívají, že v České republice žijí homosexuální páry vychovávající děti. Z celkového počtu respondentů (160) zvolilo odpověď a) 87% (139) respondentů a odpověď b) 13% (21) respondentů.

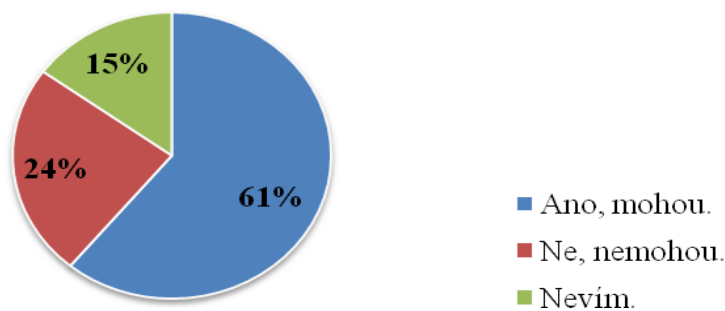
Graf 17 - Souhlas respondentů s existencí homoparentálních rodin v ČR v % (otázka č. 16)

Zdroj: Vlastní výzkum

Pokud v otázce č. 16 zvolili odpověď a), měli respondenti dále uvést, zda souhlasí s výchovou homosexuálními páry či nikoliv. Z celkového počtu respondentů (139) zvolilo možnost a) 68% (95) respondentů, možnost b) 21% (29) respondentů a možnost c) 11% (15) respondentů.

Graf 18 - Názor respondentů na to, zda mohou být homosexuální rodiče dobrými rodiči v % (otázka č. 17)

Zdroj: Vlastní výzkum

V otázce číslo 17 jsem se ptala respondentů, zda si myslí, že homosexuální rodiče mohou být dobrými rodiči. Z celkového počtu respondentů (160) zvolilo odpověď a) 61% (98) respondentů, odpověď b) 24% (38) respondentů a odpověď c) 15% (24) respondentů.

Pokud v této otázce zvolili odpověď b), měli dále uvést důvod, proč podle nich homosexuální rodiče nemohou být dobrými rodiči.

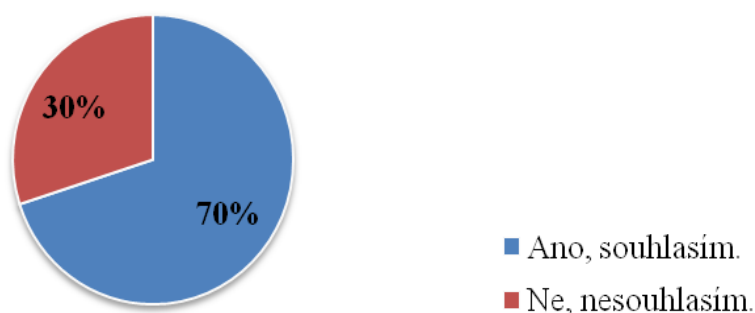
24 respondentů uvedlo jako důvod chybějící vzor v rodině (matka je jiná než otec).

6 respondentů uvedlo jako důvod špatné ovlivnění dítěte v jeho budoucích partnerských vztazích.

5 respondentů uvedlo jako důvod nepřipravenost české společnosti na tuto možnost výchovy.

4 respondenti uvedli, že mohou homosexuální rodiče být dobrými rodiči, ale nemohou poskytnout dítěti správné prostředí pro jeho psychický vývoj.

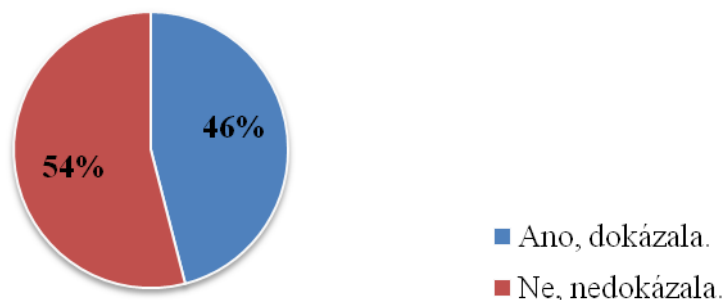
Graf 19 - Souhlas respondentů se svěřením dětí do pěstounské péče registrovaným partnerům v % (otázka č. 18)

Zdroj: Vlastní výzkum

V této otázce jsem se ptala na to, zda respondenti souhlasí se svěřením dětí do pěstounské péče homosexuálním partnerům žijícím v registrovaném partnerství. Z celkového počtu respondentů (160) zvolilo možnost a) 70% (112) respondentů a možnost b) 30% (48) respondentů.

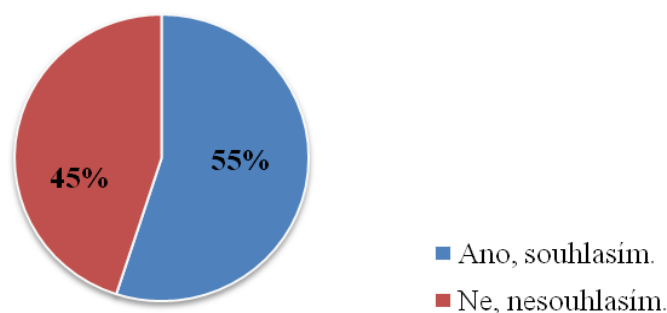
Graf 20 - Zda si respondent dokáže představit to, že je vychováván homosexuálními rodiči v % (otázka č. 19)

Zdroj: Vlastní výzkum

V této otázce jsem se ptala respondentů, zda si dokáží představit to, že jsou vychováváni homosexuálními rodiči. Z celkového počtu respondentů (160) zvolilo odpověď a) 46% (73) respondentů a odpověď b) 54% (87) respondentů.

Graf 21 - Souhlas respondentů s adopcí dětí homosexuálními páry v % (otázka č. 20)

Zdroj: Vlastní výzkum

V otázce číslo 20 jsem se ptala respondentů na to, zda souhlasí s adopcí dětí homosexuálními páry či nikoliv. Z celkového počtu respondentů (160) odpovědělo ano celkem 55% (88) respondentů a odpověď ne zvolilo 45% (72) respondentů.

5. Diskuse

V teoretické části své bakalářské práce jsem nastínila pojmy související s homosexualitou, zákonem o registrovaném partnerství, homosexuální rodinou a v neposlední řadě zmiňuji zákon o rodině a možnostech homosexuálů, jak se stát rodiči.

V průběhu psaní této práce jsem se setkala s řadou protikladů, se kterými se homosexuálně orientovaní partneři musejí potýkat. Nejen, že homosexuálně orientovaní lidé musí bojovat s předsudky od okolní lidské populace, ale i v zákoně o registrovaném partnerství je řada mezer, které jim moc nepomáhají, řada důležitých oblastí v této problematice je vynechána a některé situace zákon vůbec neřeší. Některé příklady těchto protikladů uvádím v následujícím rozboru mého výzkumu, kterému bude věnována další část této diskuse.

První tři otázky výzkumu byly směřovány ke zjištění pohlaví, věku a stavu respondentů. Z celkového počtu respondentů 160 bylo 54% (86) žen a 46% (74) mužů. Věk respondentů byl rozdělen do pěti kategorií, a to na 15-20 let: 8% (12) respondentů, 21-30 let: 25% (40) respondentů, 31-40 let: 20% (32), 41-50 let: 25% (40), 51 a více let: 22% (36). Z celkového počtu respondentů (160) bylo 40% (64) svobodných, 35% (56) ženatých či vdaných, 25% (40) rozvedených a 0% registrovaných.

Čtvrtou otázku jsem zaměřila na zjištění nejvyššího dosaženého vzdělání respondentů. Jak je vidět v grafu číslo čtyři, tak z celkového počtu respondentů 160 mělo základní vzdělání 4% (9), střední odborné vzdělání bez maturity 8% (12), střední odborné vzdělání s maturitou 52% (83), vyšší odborné vzdělání 10% (16) a vysokoškolské vzdělání 26% (42) respondentů.

Pátou otázkou jsem zjišťovala sexuální orientaci respondentů. Jak je vidět v grafu číslo pět, tak z celkového počtu respondentů 160 bylo 96% (154) heterosexuálních, 1% (2) homosexuálních a 3% (4) bisexuálních.

Šestou otázkou jsem zjišťovala, zda respondenti vědí o existenci zákona o registrovaném partnerství, podle kterého se mohou homosexuální páry registrovat. Tento zákon vstoupil v České republice v platnost 1. 7. 2006 (38).

Graf číslo šest zobrazuje, že z celkového počtu respondentů (160) odpovědělo správně, tedy že tento zákon existuje, celkem 96% (154) respondentů a 4% (6) respondentů odpovědělo, že neexistuje.

Sedmou otázkou jsem se ptala respondentů na to, zda si myslí, že podle zákona o registrovaném partnerství je uzavření tohoto partnerství překážkou rodičovské zodpovědnosti.

Jak je vidět v grafu číslo sedm, tak z celkového počtu respondentů (160) si 25% (40) respondentů myslí, že uzavření registrovaného partnerství je překážkou rodičovské zodpovědnosti, 61% (98) si myslí, že není a 14% (22) neví.

Zákon o registrovaném partnerství uvádí, že existence partnerství není překážkou pro výkon rodičovské zodpovědnosti partnera či partnerky, ale na druhou stranu je překážkou pro osvojení dítěte partnera či partnerky. Partner rodiče dítěte má ze zákona povinnost podílet se na výchově dítěte, jestliže spolu žijí ve společné domácnosti, ovšem jeho zákonným zástupcem se stát nemůže (38).

Zde spatřuji největší problém v okamžiku, kdy pečující biologický rodič žijící v registrovaném partnerství zemře. V tomto okamžiku hrozí dítěti vytržení ze svého prostředí a je odděleno od osoby, která mu je v daný moment nejbližší, aby bylo svěřeno do výchovy jiné osoby, popřípadě ústavního zařízení. Tímto krokem může být narušena psychika dítěte.

Osmou otázkou jsem se respondentů ptala na to, zda je podle nich správné, aby se mohly homosexuální páry registrovat a měly tak podobné možnosti jako manželé.

Graf 8 ukazuje, že z celkového počtu respondentů (160) to 91% respondentů považuje za správné a 9% respondentů nikoliv.

Centrum pro výzkum veřejného mínění na svých internetových stránkách uvádí výsledky z výzkumu realizovaného v květnu 2011. Z těchto výsledků vyplývá, že 72 % dotazovaných respondentů se domnívá, že by lesby a gayové měli mít právo uzavírat registrované partnerství (3).

V deváté otázce jsem se ptala na to, zda podle respondentů má homosexuální pár právo vychovávat děti.

Jak je vidět v grafu číslo devět, tak z celkového počtu respondentů (160) si 75% (120) respondentů myslí, že toto právo mají a 25% (40) respondentů si myslí, že ne.

Desátou a třináctou otázkou jsem věnovala problematice týkající se asistované reprodukce. Zajímalo mě, zda respondenti považují za diskriminační to, že je asistovaná reprodukce umožněna pouze heterosexuálním párům.

Z celkového počtu respondentů to za diskriminační považuje 60% (96) respondentů a 40% (64) respondentů to nepovažuje za diskriminační. Dále mě zajímalo, zda by respondenti asistovanou reprodukci umožnili i lesbickým párům. Z celkového počtu respondentů by tuto možnost umožnilo celkem 76% (121) respondentů a 24% (39) respondentů by ji neumožnilo. Pokud odpověděli, že by ji neumožnili, měli dále uvést, proč nesouhlasí s asistovanou reprodukcí lesbických párů. 18 respondentů uvedlo jako důvod chybějící vzor pohlaví ve výchově dítěte. 12 respondentů uvedlo, že si tuto nerovnoprávnost uvědomují, ale považují za špatné, aby homosexuální páry vychovávaly děti a 9 respondentů uvedlo jako důvod problémy dítěte ve svém sociálním prostředí.

V České republice je povoleno umělé oplodnění pouze párům heterosexuálním a to i nesezdaným. Toto povolení je jenom formalitou, pokud pár nemusí být sezdan, jsou všechny argumenty o ochraně tradiční rodiny či zájmu dítěte neplatné a to z několika důvodů. Jedním z nich je ten, že kliniky nepátrají po skutečném vztahu páru, který tam dojde, ani po jeho stabilitě či po tom, zda se opravdu jedná o pár. Tím pádem padá argument, že stát řeší neplodnost páru, a že mu jde o zájem dítěte a jeho stabilní zázemí. Dalším důvodem je, že muže vystupujícího na klinice jako partnera ženy, dávajícího souhlas k umělému oplodnění, není žena povinna po porodu uvést jako otce dítěte. Žena má právo neuvést otce dítěte i přes to, co daný muž podepsal na klinice. Právo na otcovství, pokud není se ženou sezdan, mu tím automaticky nevzniká (14).

Proto vede k zamyšlení argument o ochraně zájmu dítěte, jeho stabilního prostředí a přítomnosti otce a vyvstává zde otázka, proč umělé oplodnění oficiálně neumožnit i lesbickým ženám?

V další, tedy jedenácté otázce, jsem se ptala respondentů, zda podle nich může homosexuální pár vytvořit stejné podmínky pro výchovu dítěte jako pár heterosexuální.

Z celkového počtu respondentů (160) si 64% respondentů myslí, že homosexuální pár může vytvořit stejné podmínky pro výchovu dítěte jako pár heterosexuální a 36% (57) respondentů s tím nesouhlasí.

Vědecké důkazy nashromážděné v angloamerických zemích a ve Španělsku nepotvrzují názor, že homosexualita rodičů negativně ovlivňuje vývoj dítěte. Stejně tak nelze očekávat, že heterosexuality sama o sobě zaručuje rodiči schopnost vytvořit vhodné rodinné prostředí. Pro zdravý vývoj dítěte jsou důležité vztahy a dynamika, která uvnitř rodiny probíhá (10).

Americká akademie pediatrii publikovala v roce 2006 analýzu komplexních záležitostí týkajících se homosexuálních párů a jejich dětí. Ve svém oficiálním odborně recenzovaném akademickém žurnálu *Pediatrics*, kde představenstvo Americké akademie pediatrii uvádí: *"Existuje dostatek důkazů o tom, že děti vychovávané rodiči stejného pohlaví si vedou stejně dobře jako děti vychovávané heterosexuálními rodiči. Více než 25 let výzkumů zdokumentovalo, že neexistuje vztah mezi sexuální orientací rodičů a zdravým emočním, psychosociálním a behaviorálním vývojem dítěte. Tato data neukázala žádné riziko pro děti v důsledku výchovy v rodině s 1 nebo více homosexuálními rodiči. Svědomití a pečující dospělí, muži i ženy, heterosexuální nebo homosexuální mohou být vynikajícími rodiči. Práva, výhody a ochrany civilního manželství mohou tyto rodiny ještě více posílit."* (10).

Dvanáctou otázkou jsem se ptala respondentů na to, zda si myslí, že homosexuální partner/partnerka může adoptovat dítě svého/své registrovaného partnera či partnerky.

Graf číslo 12 zobrazuje, že z celkového počtu respondentů (160) si 46% (74) respondentů myslí, že ano, 39% (62) respondentů si myslí, že ne a 15% (22) respondentů uvedlo, že neví.

V České republice adopce dítěte homosexuálního partnera či partnerky není možná (23).

Ve čtrnácté otázce jsem se ptala respondentů na to, zda se domnívají, že přijetí zákona o registrovaném partnerství ovlivnilo sociální postavení homosexuálů. Graf číslo čtrnáct zobrazuje, že z celkového počtu respondentů (160) se 81% (129) respondentů domnívá, že ano a 19% (31) respondentů se domnívá, že ne.

V otázce číslo patnáct jsem zjišťovala názor respondentů na sociální problémy, které mohou souviset s výchovou dětí homosexuálními páry.

Graf číslo patnáct zobrazuje, že z celkového počtu respondentů (160) si 90% (144) respondentů myslí, že děti vyrůstající v homoparentálních rodinách mohou mít problémy ve svém sociálním prostředí a 10% (16) respondentů se domnívá, že tyto problémy mít nebudou. Pokud respondent v této otázce zvolil možnost a) měl dále uvést konkrétní problémy, které mohou mít děti vyrůstající v této rodině.

130 respondentů uvedlo jako konkrétní problém šikanu od vrstevníků (narážky, posměch, nadávky, fyzická agrese, vyčlenění z kolektivu, postoj učitelů k dítěti, stigmatizace), 18 respondentů uvedlo jako konkrétní problém vztahy jak s okolím, tak s rodiči (obviňování rodičů z těchto problémů, stud za ně, důsledkem toho zde mohou vyvstat výchovné problémy), 12 respondentů uvedlo jako konkrétní problém sice šikanu, ovšem zde ještě dodávají to, že děti se stávají terčem šikany i kvůli méně závažným věcem a nejde je před tímto jevem dostatečně ochránit.

Otázka číslo 16 byla zaměřena na zjištění, zda si respondenti myslí, že v České republice žijí homosexuální páry vychovávající děti.

V grafu číslo 16 je vidět, že z celkového počtu respondentů zvolilo možnost „Ano, žijí.“ celkem 87% (139) respondentů a 13% (21) respondentů si myslí, že nežijí.

Pokud respondent zvolil možnost a), tedy „Ano, žijí.“, měl dále uvést, zda s touto formou soužití souhlasí. Graf číslo sedmnáct zobrazuje, že z celkového počtu respondentů (139) souhlasilo celkem 68% (95) respondentů, nesouhlasilo 21% (29) respondentů a 11% (15) nevědělo.

Přestože v České republice dosud není homosexuálním párům legálně povolená adopce, reálně děti v homoparentálních rodinách vyrůstají. Převážně se jedná o lesbické rodiny, kde jedna z matek je biologickým rodičem (29).

Sedmnáctá otázka směřovala ke zjištění, zda podle respondentů mohou být homosexuální rodiče dobrými rodiči.

V grafu číslo 18 je vidět, že z celkového počtu respondentů zvolilo možnost a) „Ano, mohou.“ 61% (98) respondentů odpověď b) „Ne, nemohou.“ zvolilo 24% (38) respondentů a odpověď c) „Nevím.“ 15% (24) respondentů.

Pokud v této otázce respondenti zvolili odpověď b) „Ne, nemohou.“, měli dále uvést důvod, proč si myslí, že homosexuální rodiče nemohou být dobrými rodiči. Celkem odpovědělo 38 respondentů, z toho 24 respondentů uvedlo jako důvod chybějící vzor v rodině (matka je jiná než otec), 6 respondentů uvedlo jako důvod špatné ovlivnění dítěte v jeho budoucích partnerských vztazích, 5 respondentů uvedlo jako důvod nepřipravenost české společnosti na tuto možnost výchovy, 4 respondenti uvedli, že mohou homosexuální rodiče být dobrými rodiči, ale nemohou poskytnout dítěti správné prostředí pro jeho psychický vývoj.

V osmnácté otázce jsem se ptala na to, zda respondenti souhlasí se svěřením dětí do pěstounské péče homosexuálním partnerům žijícím v registrovaném partnerství.

Graf 19 zobrazuje, že z celkového počtu respondentů (160) souhlasilo 70% (112) respondentů a 30% (48) respondentů nesouhlasilo.

V devatenácté otázce jsem se ptala respondentů, zda si dokáží představit, že jsou vychováváni homosexuálními rodiči.

Jak zobrazuje graf číslo 20, tak z celkového počtu respondentů (160) si 46% (73) respondentů dokáže představit to, že jsou vychováváni homosexuálními rodiči a 54% (87) respondentů si to představit nedokáže.

V otázce číslo dvacet jsem se ptala respondentům na to, zda souhlasí s adopcí homosexuálními páry či nikoliv.

Jak je vidět na grafu 21, tak z celkového počtu respondentů (160) odpovědělo ano 55% (88) respondentů a odpověď ne zvolilo 45% (72) respondentů.

Tato adopce je umožněna v pěti státech Evropy a to konkrétně v Belgii, Nizozemsku, Norsku, Španělsku a ve Švédsku (35).

Hlavním cílem této bakalářské práce bylo zjistit názor široké veřejnosti na výchovu dětí homosexuálními páry, dílčí cíl směřoval ke zjištění, které pohlaví je k této problematice tolerantnější. Na základě výše uvedených otázek, které se týkaly informovanosti, tolerance respondentů, se domnívám, že cíl mé práce byl splněn. Na základě mého dotazníkového šetření vyplynul fakt, že většina respondentů souhlasí s výchovou dětí homosexuálními páry, většina respondentů souhlasí s adopcí dětí homosexuálními páry, ženy jsou tolerantnější v názorech na výchovu dětí

homosexuálními páry než muži a ženy jsou v této problematice informovanější než muži.

Poslední část diskuse věnuji hypotézám mé bakalářské práce.

Hypotéza 1: Respondenti nesouhlasí s výchovou dětí homosexuálními páry.

Z výzkumu vyplývá, že 75% respondentů si myslí, že homosexuální pár má právo vychovávat děti. 64% respondentů se domnívá, že homosexuální pár může vytvořit stejné podmínky pro výchovu dítěte jako pár heterosexuální, ale na druhou stranu 90% respondentů uvedlo, že děti vyrůstající v homosexuální rodině mohou mít problémy ve svém sociálním prostředí a největší problém spatřují v reakci okolí na tuto formu rodinného soužití. I přes tento fakt se 61% respondentů domnívá, že homosexuální rodiče mohou být dobrými rodiči.

Z výše uvedených výsledků vyplývá, že nadpoloviční většina respondentů souhlasí s výchovou dětí homosexuálními páry.

Hypotéza 2: Respondenti nesouhlasí s adoptí dětí homosexuálními páry. Z celkového počtu respondentů souhlasilo 55% respondentů a 45% respondentů nesouhlasilo s adoptí homosexuálními páry.

Z výše uvedených výsledků vyplývá, že nadpoloviční většina respondentů souhlasí s adoptí dětí homosexuálními páry.

Hypotéza 3: Ženy jsou tolerantnější v názorech na výchovu dětí homosexuálními páry než muži. Nejdříve bych ráda upřesnila slovo „tolerantnější“, které v hypotéze uvádím. Myslím tím schopnost respondentů akceptovat soužití a výchovu dětí v homoparentálních rodinách.

Pro vyhodnocení této hypotézy jsem respondenty rozdělila dle pohlaví a zaměřila jsem se v dotazníku na otázky číslo 8, 10, 13, 18 a 19.

Z celkového počtu respondentů bylo 74 mužů a 86 žen.

92% dotázaných žen a 91% dotázaných mužů považuje za správné, aby se homosexuální páry mohly registrovat.

Že je asistovaná reprodukce umožněna pouze nesezdaným heterosexuálním párům, považuje za diskriminační 83% dotázaných žen a 34% dotázaných mužů.

Asistovanou reprodukci i lesbickým párům by umožnilo 81% dotázaných žen a 69% dotázaných mužů.

77% dotázaných žen a 62% dotázaných mužů souhlasí se svěřením dětí do pěstounské péče homosexuálním partnerům žijícím v registrovaném partnerství.

63% dotázaných žen a 26% dotázaných mužů si dokáže představit, že jsou vychováváni homosexuálními rodiči.

Z výše uvedených výsledků vyplývá, že ženy byly v dané problematice tolerantnější než muži.

Hypotéza 4: Ženy jsou v této problematice informovanější než muži.

Při vyhodnocení této hypotézy jsem nejprve rozdělila respondenty dle pohlaví a zaměřila jsem se v dotazníku na otázky číslo 6, 7, 12 a 16, u kterých jsem sečetla správně zodpovězené otázky. Z celkového počtu respondentů bylo 74 mužů a 86 žen.

O existenci zákona vědělo 95% dotázaných žen a 97% dotázaných mužů.

71% dotázaných žen a 50 % dotázaných mužů se domnívá, že uzavření registrovaného partnerství podle zákona o registrovaném partnerství není překážkou rodičovské zodpovědnosti.

43% dotázaných žen a 34% dotázaných mužů vědělo, že adopce dětí homosexuálního partnera či partnerky v České republice není možná.

Na otázku, zda v České republice existují homoparentální rodiny odpovědělo 92% dotázaných žen a 81% dotázaných mužů.

Z výše uvedených výsledků vyplývá, že ženy byly v dané problematice informovanější než muži, i přestože o existenci zákona vědělo více mužů než žen.

6. Závěr

Cílem teoretické části práce bylo charakterizovat, vysvětlit a popsat pojmy související s homosexualitou, zákonem o registrovaném partnerství, rodinou, homoparentální rodinou, výchovou dětí v homoparentálních rodinách a v neposlední řadě také zmiňuji možnost homosexuálů, jak se stát rodičem.

V praktické části bakalářské práce bylo hlavním cílem zjistit názor široké veřejnosti na výchovu dětí homosexuálními páry. Dotazovala jsem se na povědomí zákona č. 115/2006 Sb. o registrovaném partnerství, dále mě zajímal názor respondentů na asistovanou reprodukci u lesbických žen a jejich postoj vztahující se k výchově dětí homosexuálními páry. Dílčím cílem práce bylo zjistit, které pohlaví je k dané problematice tolerantnější.

Dosáhnout stanovených cílů jsem se snažila prostřednictvím dotazníkového šetření. Dotazníky obsahovaly 20 otázek, z toho 16 uzavřených a 4 polouzavřené. Tyto dotazníky byly rozdány široké veřejnosti, která tvořila výzkumný vzorek.

Na základě vyhodnocených dotazníků lze říci, že nadpoloviční většina respondentů si myslí, že homosexuální pár má právo vychovávat děti a může vytvořit stejné podmínky pro výchovu dítěte jako pár heterosexuální, ale na druhou stranu si většina respondentů myslí, že děti vyrůstající v takové rodině mohou mít sociální problémy ve svém sociálním prostředí a sami si nedokáží představit, že v takové rodině vyrůstají. I přes tento fakt se domnívají, že homosexuální rodiče mohou být dobrými rodiči.

Sběr dat vyvolal řadu reakcí a diskusí, které byly vedeny především prostřednictvím sociálních sítí. Mnoho respondentů tato problematika velmi zaujala.

Domnívám se, že názor respondentů byl velmi ovlivněn řadou mediálních kauz týkajících se týrání a zneužívání dětí heterosexuálními páry. Výzkum probíhal v době, kdy na světlo vyllynula řada těchto případů.

Myslím si, že bude ještě nějaký čas trvat, než bude povolena adopce dětí homosexuálními páry, ale domnívám se, že česká společnost není homofobní.

Další využití mé práce v praxi vidím v použití získaných informací pro další výzkumné účely.

7. Seznam použitých zdrojů

- 1) BENEŠOVÁ, Veronika. *Možnosti soužití homosexuálních párů v zemích Evropské unie*. České Budějovice: Jihočeská univerzita, Zdravotně sociální fakulta, 2010. 274 s. Dizertační práce.
- 2) BRZEK, Antonín, PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, Jaroslava. *Třetí pohlaví?*. Praha: SCIENTIA MEDICA, 1992. 128 s. ISBN 80-85526-03-4.
- 3) Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i. Tisková zpráva. *Názory české veřejnosti na práva homosexuálu – květen 2011*. [online]. [cit. 2011-07-14]. Dostupné z WWW: <http://www.cvvm.cas.cz/upl/zpravy/101156s_ov110530.pdf>
- 4) Centrum reprodukční medicíny a preimplantační diagnostiky. *Náhradní (surogátní) mateřství*. [online]. [cit. 2011-03-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.repromeda.cz/nahradni--surrogatni--materstvi.html>>
- 5) Dr. VAN DEN AARDWEG, G., J. M. *Homosexuální manželství a adopce homosexuály*. [online]. [cit. 2011-03-07]. Dostupné z WWW: < [www. homosexualita.cz](http://www.homosexualita.cz) >
- 6) ELLINGHOVENOVÁ, Renate. *Příliš mladí na sex?: aneb jak se stát dobrými milenci*. Přel. J. Doubravová. 1. Vyd. Praha: Eromedia Group, 2001. 144 s.
- 7) GaTe. [www. gejt.cz](http://www.gejt.cz). *Co je to homosexualita?* [online]. [cit. 2011-03-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.gejt.cz/laska-je-laska/co-je-homosexualita.html>>
- 8) Gay.iniciativa.cz. www.iniciativa.cz. *Psychosexuální vývoj homosexuálů*. [online]. [cit. 2011-05-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.iniciativa.cz/www/index.php/index.php?page=clanek&id=36>>

- 9) GENDER STUDIES, O.P.S. Tisková zpráva. *Gender Studies – Analýza*. Praha: Gender Studies. o.p.s., [online]. 27. 4. 2009 [cit. 2011-04-04]. Dostupné z WWW: <<http://zpravodajstvi.ecn.cz/index.stm?x=2179694>>
- 10) G/LPAPRTNERSTVÍ. *Široká vědecko-odborná shoda na výchově dětí stejnopohlavními páry*. [online]. [cit. 2011-08-05]. Dostupné z WWW: <<http://www.glpartnerstvi.cz/rodicovstvi/siroka-vedecko-odborna-shoda-na-vychove-deti-stejnopohlavnimi-pary.html>>
- 11) HARTL, Pavel, HARTLOVÁ, Helena. *Psychologický slovník*. Praha: Portál, 2000. 776 s. ISBN 80-7178-303-X.
- 12) HAVLÍK, Radomír, KOŤA, Jaroslav. *Sociologie výchovy a školy*. 2. vyd. Praha: Portál, 2007. 174 s. ISBN 978-80-7367-327-7
- 13) JANOŠOVÁ, Pavlína. *Homosexualita v názorech současné společnosti*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2000. 220 s. ISBN 80-7184-954-5
- 14) Lesbický koutek. *Lesbické rodičovství*. [online]. [cit. 2011-03-14]. Dostupné z WWW: <http://www.drba.cz/clanek-lesbicke_rodicovstvi53pravni_ramec_umeleho_oplodneni_v_cr.htm>
- 15) Lesbický koutek. *Lesbické rodičovství*. [online]. [cit. 2011-03-14]. Dostupné z WWW: <http://www.drba.cz/clanek-lesbicke_gay_rodicovstvi_odborne-122-dite_z_gay_rodiny_je_jako_kazde_jine.htm>
- 16) MATĚJÍČEK, Zdeněk. *Náhradní rodinná péče: průvodce pro odborníky, osvojitele a pěstouny*. 1. vyd. Praha : Portál, 1999. 183 s. ISBN 80-7178-304-8

- 17) MATOUŠEK, Oldřich, a kol. *Metody a řízení sociální práce*. 2. vyd. Praha: Portál, 2008. 384 s. ISBN 978-80-7367-502-8
- 18) MATOUŠEK, Oldřich. *Slovník sociální práce*. 1. vyd. Praha: Portál, 2005. 272 s. ISBN 978-80-7367-368-0
- 19) NEDBÁLKOVÁ, Kateřina. *Alternativní rodinné modely. G/L TEMATA* [online]. [cit. 2011-04-12]. Dostupné z WWW: <http://temata.gl.cz/rp-alternativni_rodiny/>
- 20) POLÁŠKOVÁ, Eva. *Plánována lesbická rodina: Klíčové aspekty přechodu k rodičovství*. Brno: Masarykova univerzita, 2009. 249 s. ISBN 978-802105013-6.
- 21) PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, Jaroslava, RABOCH, Jan. *O sexualitě a partnerských vztazích*. 1. vyd. Praha: Galén, 2005. 200 s. ISBN 80-7262-323-0
- 22) Poradna pro občanství, občanská a lidská práva. *Gay a lesbické rodičovství*. [online]. [cit. 2011-04-10]. Dostupné z WWW: <<http://lgbt.poradna-prava.cz/clanky-zpravy-a-diplomove-prace/gay-a-lesbicke-rodicovstvi-287.html>>
- 23) Poradna pro občanství, občanská a lidská práva. *Gay a lesbické rodičovství*. [online]. [cit. 2011-03-14]. Dostupné z WWW: <<http://lgbt.poradna-prava.cz/gay-a-lesbicke-rodicovstvi.html>>
- 24) Poradna pro občanství, občanská a lidská práva. *Heteronormativita a homofobie*. [online]. [cit. 2011-03-14]. Dostupné z WWW: <<http://lgbt.poradna-prava.cz/homofobie.html>>
- 25) PROCHÁZKA, Ivo. *Coming out: průvodce obdobím nejistoty, kdy kluci a holky hledají sami sebe*. 2. vyd. Brno: Stud, 2002. 36 s. ISBN 80-238-8850-1.

- 26) PUNCH, Keith F. Úspěšný návrh výzkumu. 1. vyd. Praha: Portál, 2008. 232 s. ISBN 978-80-7367-468-7.
- 27) PUNCH, Keith F. *Základy kvantitativního šetření*. 1. vyd. Praha: Portál, 2008. 150 s. ISBN 978-80-7367-381-9.
- 28) RYSKA, Radovan. *Právo pro střední školy*. 6. vyd. Praha 2008. 176 s. ISBN 978-807373-010-9.
- 29) SEDLÁČKOVÁ, Anna. Máš radši maminku, nebo... maminku?. *Psychologie dnes: časopis o lidech a vztazích mezi nimi*. [online]. 4. 5. 2011, 5/2011, [cit. 2011-06-24]. Dostupné z WWW: <<http://www.portal.cz/casopisy/pd/ukazky/mas-radsi-maminku--nebo----maminku-/44515/>>.
- 30) Sexuálně.cz. *Sexualita muže*. [online]. [cit. 2011-04-4]. Dostupné z WWW: <<http://www.sexualne.cz/sexualita-muze>>
- 31) Sexuálně.cz. *Sexualita ženy*. [online]. [cit. 2011-04-4]. Dostupné z WWW: <<http://www.sexualne.cz/sexualita-zeny>>
- 32) SOKOLOVÁ, Věra. *Rodiče a děti, aneb existuje homosexuální rodina? G/L TEMATA* [online]. 2004, [cit. 2011-04-12]. Dostupné z WWW: <http://temata.gl.cz/rp-informace/vera-sokolova_rodina-03.phtml>
- 33) Společnost pro plánování rodiny. *www.planovanirodiny.cz* [online]. [cit. 2011-03-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.planovanirodiny.cz/clanky/homosexualita>>
- 34) WEISS, Petr. *Homosexuálové a výchova dětí*. MLADÁŽENA.CZ: DÁMSKÝ PORTÁL MLADÉ FRONTY [online]. 2007, [cit. 2011-04-12]. Dostupné z WWW: <<http://mladazena.maminka.cz/scripts/detail.php?id=319610>>

- 35) www.004.cz> Aktuality ze zahraničí> Sňatek homosexuálů umožňuje jen pět zemí v Evropě. *Internetový magazín 004.cz* [online]. 30. 12. 2009 [cit. 2011-06-30]. Dostupné z WWW: <<http://www.004.cz/snatek-homosexualu-uznava-jen-pet-zemi-v-evrope>>
- 36) www.004.cz> Coming out > Kdo je gay?. *Internetový magazín 004.cz* *Kdo je gay.* [online]. 3. 7. 2005 [2011-03-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.004.cz/view.php?cisloclanku=2005070806-co--coming-out-kdo-je-gay>>
- 37) www.004.cz> Homosexualita> Vývoj v dějinách. *Internetový magazín 004.cz* [online] 4. 7. 2005 [cit. 2011-06-30]. Dostupné z WWW: <<http://www.004.cz/vyvoj-v-dejinach>>
- 38) Zákon č.115/2006 Sb. *o registrovaném partnerství a změně některých souvisejících předpisů*
- 39) Zákon č. 94/1993 Sb. *zákon o rodině*

8. Klíčová slova

Homosexualita

Registrované partnerství

Homosexuální rodina

Rodina

9. Seznam příloh

- Příloha 1: Dotazník

Dobrý den,

jmenuji se Veronika Cipínová a studuji Zdravotně sociální fakultu Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Touto cestou bych Vás chtěla požádat o vyplnění dotazníku, jehož cílem je zjištění názoru široké veřejnosti na výchovu dětí homosexuálními páry. Toto téma je předmětem mé bakalářské práce. Dotazník je anonymní a názory v něm obsažené budou použity jen pro účely zpracování mé bakalářské práce.

Úvodní otázky se týkají základních údajů, u dalších otázek vyberte a označte tu variantu, která nejvíce odpovídá Vašemu názoru, popř. doplňte vlastním stanoviskem.

Děkuji za Váš čas a Vámi vyplněný dotazník.

1. Jste?

- a) Muž
- b) Žena

2. Váš věk?

- a) 15-20 let
- b) 21-30 let
- c) 31-40 let
- d) 41-50 let
- e) 51 a více let

3. Stav?

- a) Svobodný/á
- b) Ženatý/vdaná
- c) Rozvedený/á
- d) Registrovaný/á

4. Nejvyšší Vámi dosažené vzdělání?

- a) Základní

- b) Střední odborné vzdělání bez maturity
  - c) Střední odborné vzdělání s maturitou
  - d) Vyšší odborné
  - e) Vysokoškolské
5. Vaše sexuální orientace?
- a) Heterosexuální
  - b) Homosexuální
  - c) Bisexuální
6. Myslíte si, že v České republice existuje zákon o registrovaném partnerství, podle kterého se mohou homosexuální páry registrovat jako partneři?
- a) Ano, existuje.
  - b) Ne, neexistuje.
7. Domníváte se, že uzavření registrovaného partnerství podle zákona o registrovaném partnerství je překážkou rodičovské zodpovědnosti?
- a) Ano, je.
  - b) Ne, není.
  - c) Nevím.
8. Myslíte si, že je správné, aby se osoby stejného pohlaví mohly registrovat a měly tak podobné možnosti jako manželé?
- a) Ano, je.
  - b) Ne, není.
9. Domníváte se, podle Vás, že homosexuální pár má právo vychovávat dítě?
- a) Ano, má.
  - b) Ne, nemá.

Pokud ne, proč?

.....

10. Považujete za diskriminační to, že asistovaná reprodukce v České republice je umožněna pouze pářům heterosexuálním (i neseszdaným)?

- a) Ano, považuji.
- b) Ne, nepovažuji.

11. Domníváte se, že může homosexuální pár vytvořit stejné podmínky pro výchovu dítěte jako pár heterosexuální?

- a) Ano, může.
- b) Ne, nemůže.

12. Domníváte se, že homosexuální partner/partnerka může adoptovat dítě své/svého registrované/ho partnera či partnerky?

- a) Ano, může.
- b) Ne, nemůže.
- c) Nevím.

13. Umožnili byste asistovanou reprodukci i lesbickým pářům?

- a) Ano, umožnili.
- b) Ne, neumožnili.

Pokud ne, proč?

.....

14. Domníváte se, že schválení zákona o registrovaném partnerství ovlivnilo sociální postavení homosexuálů?

- a) Ano, ovlivnilo.

b) Ne, neovlivnilo.

15. Myslíte si, že dítě vyrůstající v homosexuální rodině může mít problémy ve svém sociálním prostředí (např. ve školce, škole atd.),

a) Ano, může.

b) Ne, nemůže.

Pokud ano, jaké?

.....

16. Domníváte se, že v České republice žijí homosexuální páry vychovávající děti?

a) Ano, žijí.

b) Ne, nežijí.

Pokud ano, souhlasíte s touto formou výchovy?

a) Ano, souhlasím.

b) Ne, nesouhlasím.

c) Nevím.

17. Myslíte si, že homosexuální rodiče mohou být dobrými rodiči?

a) Ano, mohou.

b) Ne, nemohou.

c) Nevím

18. Souhlasíte s tím, aby mohly být děti svěřovány do pěstounské péče partnerům žijícím v registrovaném partnerství?

a) Ano, souhlasím.

b) Ne, nesouhlasím.

Pokud ne, proč?

.....

19. Dokázali byste si představit, že jste vychováváni homosexuálními rodiči?

- a) Ano, dokázal/a.
- b) Ne, nedokázal/a.

20. Souhlasíte s adopcí dětí homosexuálními páry?

- a) Ano, souhlasím.
- b) Ne, nesouhlasím.